

ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

*«Ο ρόλος του Αγροτικού νοικοκυριού
στην κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη
της Ελληνικής υπαίθρου».*

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ : Κωνσταντίνος Αποστολόπουλος

ΣΥΝΕΡΓΑΣΤΗΚΑΝ : Σωτηρία Δημητρίου
Άννα – Μαρία Φωτίου

ΠΤΥ
ΔΗΜ

Αθήνα, 2000

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΕΞΟΜΟΙΩΣΗΣ

ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Αρ. Κττμ:

Αρ. Γραμ:

Κωδ. Συγγραφέα:

Ταξινόμ. Αριθμ:

4699

5379

ΠΤΥ ΔΗΜ

περιεχόμενα

Εισαγωγή	1
----------------	---

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

I. Από το κυνήγι στην Αγροκαλλιέργεια .	
Οι απαρχές της Γεωργίας	3
II. Βιομηχανική τεχνολογική επανάσταση	5
III. Κοινωνική και αναπτυξιακή δομή της αγροτικής οικογένειας	7
III.1 Οικογένεια και Κοινωνία.....	10
III.2 Οι κύριες εξελίξεις στις Ευρωπαϊκές χώρες	11
III.3 Τάσεις και προβλήματα των μελλοντικών εξελίξεων.....	13
IV. Αγροτική πολυδραστηριότητα	18
IV.1 Η πολυαπασχόληση στον ελληνικό αγροτικό χώρο	21
IV.2. Η γυναικεία παρουσία στην οικογενειακή γεωργική εκμετάλλευση ...	22

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

NOMOS ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ	26
I. Γενικά	27
II. Στατιστικοί πίνακες	30
III. Αγροτουρισμός Επιδιώξεις – Στόχοι Προοπτικές Ανάπτυξης	32
IV. Γυναικείοι Αγροτουριστικοί Συνεταιρισμοί	
VI.1 Γυναικείος Αγροτουριστικός Συνεταιρισμός Ζαγοράς	40
VI.2. Γυναικείος Αγροτουριστικός Συνεταιρισμός Πορταριάς.....	42
VI.3. Αγροτικός Κηπευτικός Συνεταιρισμός Προϊόντων οικοτεχνίας γυναικών Δήμου Ν. Αγχιάλου ΑΧΕΛΩ	43
VI.4. Αγροτουριστικός Γυναικείος Συνεταιρισμός Γλώσσας	45
VI. 5 Ομάδα Γυναικών Ανηλίου	46
NOMOS ΣΑΜΟΥ	52
Νομός Σάμου: Ένα γριγκρί από νησιά	53
I. Η Σάμος το καταπράσινο νησί του Αιγαίου	54
II. Η Σάμος σήμερα	55
III. Πίνακες Δικαιούχων Καν. 2328/91 και 950/97	62

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

Μελλοντική εικόνα της Ελληνικής Γεωργίας Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων 67	
Πίνακας (Δομή Ελληνικής Γεωργίας στο χρονικό ορίζοντα 2010)	69

Εισαγωγή

Η αγροτική ανάπτυξη απασχολεί ένα ευρύ φάσμα οργανισμών και φορέων τόσο στο διεθνή όσο και στον εθνικό μας χώρο. Ιδιαίτερη σημασία κατέχει σ' αυτές τις προσπάθειες η ενεργοποίηση του ανθρώπινου παράγοντα και η πλατύτερη ένταξή του στην αγροτική αναπτυξιακή διαδικασία. Το ανθρώπινο δυναμικό της υπαίθρου, οι αγρότες και οι αγρότισσες, αποτελούν αναγκαία προϋπόθεση και πολύτιμο κεφάλαιο σε κάθε προσπάθεια αύξησης και βελτίωσης της αγροτικής παραγωγής καθώς και καλυτέρευσης των συνθηκών ζωής και ευημερίας στην ύπαιθρο. Στα πλαίσια ευρύτερων αναπτυξιακών προσπαθειών με κατάλληλη επαγγελματική εκπαίδευση και επιμόρφωση το δυναμικό αυτό μπορεί να συμβάλλει θετικότερα και αποτελεσματικότερα στους στόχους της αγροτικής ανάπτυξης.

Από τα μέσα της δεκαετίας του 1960, η έννοια «ολοκληρωμένη ανάπτυξη» σαν μια στρατηγική ανάπτυξης του αγροτικού χώρου έγινε δημοφιλής στους διεθνείς κύκλους, ξεκινώντας από το χώρο των Ηνωμένων Εθνών, με το τρίπτυχο στόχο : α) της οικονομικής ανάπτυξης σαν ένας τρόπος να ξεπεραστεί ο φαύλος κύκλος της φτώχειας , β) της κοινωνικής ανάπτυξης , ώστε να συμπορεύεται με την οικονομική και γ) της μορφωτικής και πολιτιστικής ανάπτυξης ώστε να εξυπηρετηθούν οι στόχοι της οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης .

Έτσι από τα μέσα της δεκαετίας του '70 τα Ηνωμένα Έθνη προωθούν την ιδέα της κατάργησης των διακρίσεων στη

βάση του φύλου (άνδρας – γυναίκα) σαν ένα παράγοντα απευθείας συσχετισμένο με την έννοια της ολοκληρωμένης ανάπτυξης. Το ενδιαφέρον αυτό για το ρόλο της γυναίκας στην ανάπτυξη της υπαίθρου, δεν παραγνωρίζει ούτε υποτιμά τον ενιαίο και αδιαίρετο χαρακτήρα της αγροτικής οικογένειας καθώς και την καθοριστική σημασία που έχει η αρμονική συνεργασία και των δύο φύλων στην ευώδοση κάθε προσπάθειας ανάπτυξης της.

Η ισότιμη και δημιουργική συμμετοχή των γυναικών σ'όλες τις εκφάνσεις της αναπτυξιακής διαδικασίας, οικονομικές, πολιτικές αναγνωρίζεται σαν μια βασική προϋπόθεσή της. Πρακτικά οι πολιτικές αυτές προωθούνται στο επίπεδο κάθε χώρας με τις αναγκαίες θεσμικές μεταρρυθμίσεις και διαρθρωτικές αλλαγές στην οικονομική και κοινωνική της ζωή.

Η γεωργική εκμετάλλευση η οποία ταυτίζεται με τη γεωργική οικογένεια καθώς αποτελούν ένα σύμπλεγμα, έχει τελικά μια οικονομικοκοινωνική φυσιογνωμία περιλαμβάνοντας έτσι, τόσο τη δομή του αγροτικού νοικοκυριού, όσο και τον παράγοντα άνθρωπο με τις βιοτικές πνευματικές και ψυχικές ανάγκες και στάσεις του.

Τέλος η γεωργική εκμετάλλευση – με την πλατιά έννοια είναι το δυναμικό στοιχείο του αγροτικού χώρου και της αγροτικής ζωής και ο φορέας της αγροτικής ανάπτυξης και των αλλαγών στην ύπαιθρο.

Ι. Από το κυνήγι στην αγροκαλλιέργεια

Οι απαρχές της γεωργίας

Οι πρώτοι άνθρωποι είχαν κοιτίδα την αφρικάνικη σαβάννα. Από το σχήμα των δοντιών και το μήκος του πεπτικού τους σωλήνα φαίνεται ότι ήταν προσαρμοσμένοι σε μικτή διατροφή με μεγάλη αναλογία σπόρων και καρπών. Η δίαιτά τους περιελάμβανε και λίγο κρέας η αναλογία του οποίου αυξανόταν με την ανάπτυξη του σώματος και την κατασκευή νέων εργασιών για κυνήγι.

Οι πρώτοι κάτοικοι της γης είναι κυνηγοί και συλλέκτες. Ο αγροτικός τρόπος ζωής εμφανίστηκε μόνο μετά την υποχώρηση των τελευταίων στρωμάτων πάγου γύρω στο 10.000 πχ. Είμαστε αγρότες για χρονικό διάστημα μικρότερο των 10.000 ετών, ενώ υπήρξαμε κυνηγοί και συλλέκτες καρπών επί τουλάχιστον 2.500.000 χρόνια, από την εμφάνιση των πρώτων λίθινων εργαλείων.

Ανάμεσα στο 100.000 και το 10.000 πχ οι νεώτεροι άνθρωποι εποίκιζουν όλο τον κόσμο πλην της Ανταρκτικής. Η επιτυχία τους οφείλεται στην ικανότητα να προσαρμόζουν τον τρόπο ζωής του κυνηγού – συλλέκτη σε διαφορετικά περιβάλλοντα, σε ορισμένες δε περιοχές ο ίδιος τρόπος ζωής επιβίωσε, अपαράλλακτος σχεδόν, επί χιλιετίες. Η επιτυχία των κυνηγών – συλλεκτών στηριζόταν στην ευφυΐα, την επιδεξιότητα, την ικανότητά τους να συνεργάζονται και στην αλληλεγγύη της ομάδας.

Λαοί κυνηγών – συλλεκτών επιβίωσαν ως τον 19^ο και τις αρχές του 20^{ου} και μελετήθηκαν από εθνολόγους και ανθρωπολόγους. Σήμερα ο καθαυτό κυνηγετικός και συλλεκτικός τρόπος ζωής αντιπροσωπεύεται μόνο από τους Χοϊζάν, τους

Βουσμάνους , τους Εσκιμώους και τους Αυστραλούς Αβοριγίνες: μερικές εκατοντάδες χιλιάδες σε παγκόσμιο πληθυσμό περίπου 5,5 δισεκατομμυρίων, μας παρέχουν μια πολύτιμη εικόνα του αρχαιότερου τρόπου ζωής του ανθρώπου.

Οι κοινωνικές μονάδες , ή ορδές είναι μικρές παρέες από συγγενείς και φίλους που ζουν και συνεργάζονται αρμονικά. Δέχονται εύκολα νεοφερμένους από άλλες ομάδες, και η επιβίωσή τους εξαρτάται από την τήρηση της τάξης και την εγγύηση της ιδιοκτησίας .

Τα τελευταία 10.000 χρόνια , στη διάρκεια των οποίων διαμορφώθηκαν οι σημερινές κλιματικές συνθήκες , είναι η τελευταία από δώδεκα περίπου θερμότερες φάσεις που παρενεβλήθησαν στην εποχή των Παγετώνων. Από μια άποψη όμως είναι μοναδική : υπήρξε το θέατρο μιας πληθυσμιακής έκρηξης χωρίς προηγούμενο . Το 8.000 π.Χ. υπήρχαν ακόμη μικρές ομάδες κυνηγών και συλλεκτών που ζούσαν σε γενικές γραμμές όπως οι πρόγονοί τους πριν 100.000 χρόνια . Μέσα σε 2.000 χρόνια όμως, χωριά εμφανίστηκαν σε ορισμένες περιοχές, στα επόμενα 2.000 χρόνια μικρές και μεγάλες πόλεις , 2.000 χρόνια αργότερα οι πόλεις – κράτη είχαν εξελιχθεί σε αυτοκρατορίες, σε 2000 χρόνια είχαν πλέον τεθεί τα τεχνολογικά θεμέλια που οδήγησαν σε επιτεύγματα όπως η τυπογραφία, η ατομική ενέργεια και το ταξίδι του ανθρώπου στη σελήνη.

Η αποφασιστική επιτάχυνση της εξέλιξης του ανθρώπου οφείλεται κυρίως στη γεωργία , την εξημέρωση φυτών (σιτάρι, ρύζι, καλαμπόκι) και ζώων (βοοειδή, πρόβατα, χοίροι). Ωστόσο η εξημέρωση είχε ως συνέπεια την εξάρτηση της επιβίωσης ορισμένων ειδών από την ανθρώπινη παρέμβαση. Αυτό αφορά ιδιαίτερα τα δημητριακά, φυτικά είδη συγγενή με τα άγρια αγρωστώδη που κατ'εξοχήν υποστήριξαν την τεράστια αύξηση του πληθυσμού μετά την τελευταία παγετώδη περίοδο . Η

απόδοση της καλλιέργειας δημητριακών έκανε εφικτή την εγκατάσταση μεγαλύτερων ανθρωπίνων κοινοτήτων. Επειδή οι σοδιές προέρχονταν από μια περιορισμένη έκταση γης, για να τραφεί ένας συνεχώς αυξανόμενος πληθυσμός έπρεπε να καλλιεργηθεί όλο και περισσότερη γη. Η παραγωγικότητα βελτιώθηκε με τεχνικές εντατικής καλλιέργειας όπως αναβαθμίδες, σε κοιλάδες με κατωφερικές πλαγιές και άρδευση στις άνυδρες περιοχές.

Η εντατική γεωργία απαιτεί υψηλό επίπεδο κοινωνικοπολιτικής οργάνωσης και πράγματι υπήρξε μια φυσική τάση ανάπτυξης πιο σύνθετων κοινωνιών που με την αύξηση του πληθυσμού αυξανόταν.

II. Βιομηχανική τεχνολογική επανάσταση

Οι τρεις κοινωνικές επαναστάσεις που στάθηκαν σταθμοί στην ιστορία της ανθρωπότητας: η αγροτική επανάσταση βασίστηκε στην καλλιέργεια της γης η βιομηχανική στην ποσότητα των πρώτων υλών και εργατικών χεριών και η τεχνολογική στο ανθρώπινο μυαλό.

Η βιομηχανική επανάσταση το 19^ο αιώνα έφερε μεγάλες και σημαντικές κοινωνικές και οικονομικές αλλαγές. Η πιο σημαντική αλλαγή είναι αυτή της μετατροπής του γεωργού σε εργάτη. Τον 8^ο αιώνα π.Χ. οι άνθρωποι εγκατέλειψαν την νομαδική ζωή και γίνονται γεωργοί ενώ τον 19^ο αιώνα μ.Χ. οι εργάτες της γης γίνονται βιομηχανικοί εργάτες. Αγρότες άντρες και γυναίκες εγκαταλείπουν την ύπαιθρο και μεταναστεύουν στο μεγάλα βιομηχανικά ή αστικά κέντρα, για να γίνουν προλετάριοι. Χτίζουν τις τεράστιες μεγαλουπόλεις και εντοιχίζονται στα τσιμεντένια σπίτια, ενώ τη ζωή τους καλύπτει μια πλήρης απομόνωση και μοναξιά, πρόβλημα που στη

σύγχρονη εποχή έχει πάρει τεράστιες και ανησυχητικές διαστάσεις .

Στην βιομηχανική εποχή διαχωρίζεται ο τρόπος εργασίας από την οικογενειακή εστία . Ο διαχωρισμός των κοινών εργασιών οδήγησε σε μια νέα κατανομή ρόλων η οποία δημιούργησε νέες αξίες . Ο άντρας ανέλαβε τη συντήρηση της οικογένειας και κατά κάποιο τρόπο την αντιπροσώπευσή της στον έξω κόσμο. Ο ρόλος της γυναίκας είναι εργάτρια στο εργοστάσιο και νοικοκυρά στην οικογένεια. Έτοιμη για κάθε θυσία όταν παρουσιαστεί ανάγκη στην οικογένεια και στο ευρύτερο συγγενικό περιβάλλον και να συμβάλλει με την αμοιβή της δουλειάς στον οικογενειακό προϋπολογισμό. Ο άντρας απομακρύνθηκε από την άμεση επίβλεψη και διαπαιδαγώγηση των παιδιών και περιορίστηκε στο ρόλο του απλού θεατή μέσα στην οικογένεια ενώ αναπτύσσει μια μεγαλύτερη συμμετοχή στα κοινά . Και όπως λέει η Lieselette Funcke δημιουργήθηκε η «οικογένεια χωρίς πατέρα και η κοινωνία χωρίς μητέρα»

Η βιομηχανική επανάσταση διαφοροποίησε τον οικογενειακό ιστό και αποτελεί ορόσημο στην ιστορική εξέλιξη των λαών και συνακόλουθα άνοιξε το τοπίο για τις πρώτες διαμαρτυρίες των γυναικών για την αναγνώριση των δικαιωμάτων τους σ' όλο τον κόσμο. Στη δεκαετία του 1960 μια μεγάλη κοινωνική τομή έδωσε τέλος στη βιομηχανική εποχή, και την αρχή της πληροφορικής . Ένα πλέγμα τεράστιων τεχνολογικών και επιστημονικών προόδων στην ατομική και πυρηνική και διαστημική ενέργεια , στις μηχανές που αντικαθιστούν την ανθρώπινη σωματική και πνευματική εργασία, στη γενετική και πληροφορική με την εκρηκτική πρόοδο και χρησιμοποίηση των ηλεκτρονικών υπολογιστών .

Η διάθεση των πληροφοριών τείνει να καταστεί καθολική μέσω των δορυφόρων. Τα ρομπότ υπόσχονται από τις

χειρωνακτικές εργασίες , εφ' όσον αυτός είναι σε θέση ν' αξιοποιήσει τον ελεύθερο χρόνο του, για να φτάσει σ' ένα ανώτερο πνευματικό και πολιτιστικό επίπεδο . Σήμερα το μόνο που είναι σίγουρο είναι ότι τα πάντα αλλάζουν : Στην εργασία, την οικογένεια , την κοινωνία

Η τεχνολογική εξέλιξη αποτελεί μια νέα επίτευξη του ανθρώπου , το μέσον για τη μεγαλύτερη δυνατή εκμετάλλευση της φύσης και την αύξηση της παραγωγικότητας με ελάχιστα οικονομικά μέσα .

Όλες οι αναπτυγμένες και μη χώρες ακολουθούν και εφαρμόζουν τις ανακαλύψεις της τεχνολογίας με αποτέλεσμα οι άνεργοι να μεγαλώνουν τη στρατιά των δυστυχισμένων της γης...

III. Κοινωνική και αναπτυξιακή δομή της αγροτικής οικογένειας

Η κοινωνικο – οικονομική ανάπτυξη σαν εξέλιξη των αυξανόμενων κοινωνικών και οικονομικών αλλαγών, γίνεται σε διαφορετικά επίπεδα και με διαφορετική ταχύτητα στις ανθρώπινες κοινωνίες όλου του κόσμου .

Βέβαια αυτή η εξέλιξη μπορεί να χαρακτηριστεί σαν μεταβολή από τα λιγότερο ή περισσότερο αυτόνομα αγροτικά κοινωνικά συστήματα σε βιομηχανοποιημένες κοινωνίες που βασίζονται στον μεγάλο βαθμό καταμερισμό εργασίας . Μπορούμε σήμερα να διακρίνουμε κατά προσέγγιση τρεις τύπους κοινωνιών που υπάρχουν σε ευρεία κοινωνική κλίμακα, δηλαδή τις παραδοσιακές αγροτικές κοινωνίες , σε μεταβατική περίοδο και στις υψηλού επιπέδου βιομηχανοποιημένες κοινωνίες. Μερικές από τις αναπτυσσόμενες κοινωνίες αρκετοί επιστήμονες τις κατονομάζουν σε μετά – βιομηχανικές κοινωνίες.

Το κεντρικό θέμα αυτής της εργασίας είναι ότι υπάρχουν γενικά αμοιβαίες σχέσεις ανάμεσα στη δομή και στη λειτουργία των οικογενειακών νοικοκυριών και της κοινωνικο – οικονομικής ανάπτυξης.

Η οικογένεια θα επηρεάζεται αναμφίβολα από έναν αριθμό εξωτερικών παραγόντων, αλλά η οικογένεια δεν είναι μόνο ένας παθητικός δέκτης. Η κατεύθυνση, ο χαρακτήρας και η ταχύτητα της ανάπτυξης αντίθετα, επηρεάζεται κατά πολύ από τον τρόπο που οι οικογένειες αντιδρούν στους εξωτερικούς παράγοντες. «Η οικογένεια» όμως σαν βασικός θεσμός μπορεί να βρεθεί σ' όλες τις ανθρώπινες κοινωνίες. Το φαινόμενο «αληθινή οικογένεια» παίρνει πολλές μορφές μέσα σε μια κοινωνία, στην πορεία της ιστορικής της εξέλιξης όπως επίσης και στα διάφορα κοινωνικο – πολιτιστικά πλαίσια τα οποία υπάρχουν ταυτόχρονα. Από τότε που οι μορφές των οικογενειών έχουν τόσο πολύ διαφοροποιηθεί φαίνεται ενδεδειγμένο να δώσουμε όχι ένα θεσμικό αλλά ένα λειτουργικό όρο.

Με τον όρο «οικογένεια» θα εννοούμε ομάδες ή κοινωνικά υποσυστήματα τα οποία πληρούν τις ακόλουθες βασικές λειτουργίες που είναι πολύτιμες για την κοινωνία:

- ❖ Τη λειτουργία της αναπαραγωγής. Οι κοινωνίες από τη φύση τους ενδιαφέρονται για την αναπαραγωγή των μελών τους, γιατί αυτό θα εξασφαλίσει την επιβίωσή τους. Αναπαραγωγή δεν σημαίνει μόνο τη φυσική σύλληψη και γέννα αλλά επίσης και την ευθύνη για βιολογική – κοινωνική επιβίωση της νέας γενιάς.
- ❖ Τη λειτουργία της κοινωνικοποίησης. Ενώ τα ζώα καθοδηγούνται από τα ένστικτά τους οι άνθρωποι μπορούν να ενταχθούν σε κοινωνικές ομάδες και στις σχέσεις που απαρτίζουν την κοινωνία μόνο με μακροχρόνιες διαδικασίες

εκμάθησης . Κοινωνικοποίηση σημαίνει η μεταβίβαση των αξιών, των αντιλήψεων για τη ζωή, των κανόνων και των κοινωνικών ρόλων με διαφορετικούς τρόπους επικοινωνίας με τους απογόνους . Αρκετές μελέτες έχουν αποδείξει ότι το περιβάλλον της κοινωνικοποίησης στη νεαρή ηλικία ενός ατόμου θα επηρεάσει την κοινωνική του συμπεριφορά σημαντικά και κατά κάποιο τρόπο αμετάκλητα για την υπόλοιπη ζωή του . Είναι φαινόμενο που έχει ως ορόσημα τη ζωή και το θάνατο , οι ρίζες του απαντώνται στην εποχή που ο άνθρωπος σχημάτισε κοινωνία .

- ❖ Τη λειτουργία της ανανέωσης ή ψυχαγωγίας . Περιλαμβάνει όλες τις δραστηριότητες της οικογένειας που προστίθενται στην φυσική και ψυχολογική ψυχαγωγία καθώς και στην ψυχική ικανοποίηση των μελών της .
- ❖ Τη λειτουργία του νοικοκυριού . Η οικογένεια είναι πάντα μια οικονομική μονάδα , ένα νοικοκυριό . Μια τόσο απλή δήλωση μπροστά σε επιστήμονες της Οικιακής Οικονομίας σημαίνει βέβαια , «σαν να κομίζουμε γλαύκας εις Αθήνας» . Μα για την περίπτωσή μας φαίνεται πάρα πολύ σημαντικό να καθορίσουμε ακριβέστερα την πραγματική προέλευση των οικονομικών λειτουργιών της οικογένειας και την επίδραση των διαφορετικών οικογενειακών δομών στην ικανοποιητική εκπλήρωση των οικονομικών της λειτουργιών .

Αφού και τα δύο αυτά γνωρίσματα αλλάζουν μέσα στην πορεία της κοινωνικο – οικονομικής ανάπτυξης , ένας ακριβέστερος ορισμός θα επιτρέψει να χαρακτηρίσουμε επαρκέστερα το ρόλο των οικογενειακών νοικοκυριών στα διαφορετικά στάδια της κοινωνικής ανάπτυξης . Με πολύ γενικό τρόπο μπορεί κάποιος να πει ότι νοικοκυριό σημαίνει η όσο το δυνατό μεγαλύτερη υλική ή μη υλική ευημερία των μελών του

με την οικονομική χρήση των παραγωγικών πόρων και την οικονομική χρήση του εισοδήματος .

Όμως η διάρθρωση και η λειτουργία της μονάδας του νοικοκυριού εξαρτάται από το όλο κοινωνικο – οικονομικό σύστημα και τον τρόπο με τον οποίο οι οικογένειες επαναπαύονται μέσα σ' αυτό .

III. 1) *Οικογένεια και κοινωνία*

Για αυτό το λόγο φαίνεται σωστό να κάνω μερικές γενικές παρατηρήσεις πάνω στις αμοιβαίες σχέσεις μεταξύ της οικογένειας και της όλης κοινωνίας και οικονομίας .

Πρώτον και κύριον το ισχύον σύστημα αξιών της όλης κοινωνίας θα επηρεάσει πάρα πολύ την αντίληψη που επικρατεί στα νοικοκυριά για καλύτερη αντιμετώπιση των μέσων ευημερίας. Ορθολογικό νοικοκυριό δεν σημαίνει κάτω από οποιοδήποτε συνθήκες, μια μεγιστοποίηση του υλικού εισοδήματος όπως απαιτείται από την “idea – type construct” (ιδανική μορφή) του “homo economicus” .Η μεγιστοποίηση του κέρδους μπορεί να περιλαμβάνει περισσότερο ελεύθερο χρόνο για να ικανοποιεί και άλλα πολλά ενδιαφέροντα .

Ποιο όμως εμφανίζεται σαν το μεγαλύτερο κέρδος, θα καθορισθεί σε διαφορετικά κοινωνικο – πολιτιστικά πλαίσια και σε διαφορετική κοινωνιολογική στρωμάτωση και θα είναι αντικείμενο για αλλαγές στην πορεία της ιστορικής εξέλιξης. Εξ' αιτίας αυτών των ισχυουσών διαφορών και των διαφορετικών προτιμήσεων οι οποίες προκύπτουν από εκεί, ένα αντικειμενικά ορθό νοικοκυριό, που θα ισχύει παντού και για πάντα , είναι λογικά αδύνατο. Αυτό το γεγονός, κατά την άποψη μου θα πρέπει πάντα να παίζει πρωτεύοντα ρόλο στο έργο της αγροτικής Οικιακής Οικονομίας .

Δεύτερον δεν πρέπει να μας διαφεύγει ότι η κοινωνία επηρεάζει τον τρόπο με τον οποίο η οικογένεια μπορεί και θα εκπληρεί τους ανωτέρω αναφερόμενους σκοπούς . Όχι μόνο το ευρύ κοινωνικό – οικονομικό σύστημα επηρεάζει την πρόσβαση του οικογενειακού νοικοκυριού στις παραγωγικές πηγές και στην ικανοποίηση που προσδοκάται από ορισμένες δραστηριότητες αλλά επηρεάζει επίσης το βαθμό της υπευθυνότητας της οικογένειας για τις διάφορες λειτουργίες . Ενώ στις παραδοσιακές κοινωνίες η οικογένεια κατά κανόνα , λίγο ή πολύ αποδέχεται όλες τις ευθύνες , οι μοντέρνες κοινωνίες ανταγωνίζονται σ' αυτόν το θεσμό διότι αναλαμβάνουν ορισμένες ευθύνες .

Τρίτον η δομή της οικογένειας , ιδιαίτερα η σύνθεσή της σαν μονάδας νοικοκυριού, δεν εξαρτάται από το γενικό σύστημα.

Μπορούμε να ξεχωρίσουμε σύμφωνα με το κριτήριο «σύνθεση των συνεργαζόμενων συγγενών».

- ❖ Πυρηνική οικογένεια (γονείς με μικρά παιδιά).
- ❖ Εκτεταμένη οικογένεια (γονείς , παιδιά και άλλοι συγγενείς).
- ❖ Ενωμένη οικογένεια (όλα τα μέλη της οικογένειας, συμπεριλαμβανομένων και των καινούργιων ζευγαριών, να ζουν και να εργάζονται μαζί).
- ❖ Διαφοροποιημένη διασκορπισμένη εκτεταμένη οικογένεια (πέρα από το διαφορετικό χώρο που ζούνε υπάρχει ένας σύνδεσμος κοινωνικών και οικονομικών σχέσεων μεταξύ των διαφορετικών πυρηνικών οικογενειών) .

III. 2) Οι κύριες εξελίξεις στις Ευρωπαϊκές χώρες

Στις ευρωπαϊκές χώρες έχει αποδειχθεί ότι η διαδικασία της εκβιομηχάνισης είναι ο βασικός παράγοντας που

επηρεάζει τη δομή και τη λειτουργία του οικογενειακού νοικοκυριού.

Παρά το γεγονός ότι αυτή η διαδικασία είχε και ακόμη έχει διαφορετικές συνέπειες στις αγροτικές και αστικές οικογένειες που ανήκουν σε διαφορετικές κοινωνικές τάξεις μπορούμε εν τούτοις να προσδιορίσουμε ορισμένες γενικές τάσεις. Ενώ το παραδοσιακό νοικοκυριό έχει σε μεγάλο βαθμό αυτάρκεια, το σύγχρονο νοικοκυριό αποτελεί τμήμα μιας διαφοροποιημένης οικονομίας και κοινωνίας που βασίζεται σ'ένα πολύ πολύπλοκο σύστημα κατανομής της εργασίας.

Η παραδοσιακή οικογένεια είναι λίγο ή πολύ υπεύθυνη για την εκτέλεση των τεσσάρων λειτουργιών που παρατίθενται πιο πάνω. Η σύγχρονη οικογένεια είναι μεταξύ άλλων ένας θεσμός που όχι μόνο χάνει το οικογενειακό νοικοκυριό το χαρακτήρα του σαν μια μονάδα παραγωγής και κατανάλωσης, αλλά ούτε χαρακτηρίζεται από το διαχωρισμό νοικοκυριού και τύπου εργασίας. Άλλα ιδρύματα συναγωνίζονται με την οικογένεια όσον αφορά τις τυπικές λειτουργίες του νοικοκυριού που αναλαμβάνονται από ιδρύματα και οργανισμούς. Πιο λεπτομερώς οι ακόλουθες εξελίξεις μπορούν να προσδιορισθούν:

- ❖ Μια τάση προς την πυρηνική οικογένεια αν και η υπόθεση της εντελώς απομονωμένης πυρηνικής οικογένειας πρέπει να αναθεωρηθεί.
- ❖ Το φαινόμενο ενός ξεχωριστού κύκλου ζωής της οικογένειας με διαφορετικές φάσεις.
- ❖ Αύξηση της σπουδαιότητας για ικανοποίηση μη υλικών και συναισθηματικών αναγκών μέσα στην οικογένεια.
- ❖ Αύξηση της εξάρτησης από την αγορά για αγαθά και υπηρεσίες. Αφ' ετέρου οι παραγωγικές δραστηριότητες μέσα στο νοικοκυριό αποκτούν τη σπουδαιότητα των ευχάριστων

ενασχολήσεων (χόμπυ), αλλά επίσης και οικονομική σπουδαιότητα .

- ❖ Αύξηση της σπουδαιότητας των οικονομικών αποφάσεων σε σχέση με τις χειρωνακτικές ικανότητες .
- ❖ Μεγαλύτερη ελευθερία επιλογής λόγω του αυξανόμενου καταναλωτικού εύρους που βασίζεται σε εισοδήματα από ελεύθερα επαγγέλματα .
- ❖ Μεταβίβαση των λειτουργιών του νοικοκυριού σε μεγαλύτερες συλλογικές μονάδες ή στο κράτος (κοινωνική ασφάλιση για τους ηλικιωμένους, για τις αρρώστειες , για τα ατυχήματα) κοινή χρήση οικιακών συσκευών σε διαμερίσματα.
- ❖ Δημιουργία συλλογικών νοικοκυριών.
- ❖ Προβλήματα του περιβάλλοντος .

Φυσικά αυτά τα φαινόμενα εμφανίζονται κυρίως στις εκβιομηχανισμένες χώρες . Όμως και οι αγροτικές κοινωνίες στο κατώφλι της εκβιομηχάνισης αρχίζουν να εμφανίζουν τις ίδιες τάσεις .

III. 3) *Τάσεις και προβλήματα των μελλοντικών εξελίξεων*

Υπάρχει κοινή σχέση ανάμεσα στις μελλοντικές εξελίξεις της κοινωνίας μας και σ' αυτές του οικογενειακού νοικοκυριού .

Η όλη εξέλιξη θα επηρεάσει αφ' ενός μεν το νοικοκυριό, αφ' ετέρου δε η αντίδραση της οικογένειας και του νοικοκυριού θα επηρεάσει πολύ επίσης την πορεία για τη μελλοντική εξέλιξη. Το πρόβλημα είναι πολύ σύνθετο και δεν μπορεί να αναλυθεί διεξοδικά με σύντομο τρόπο. Όσον αφορά το ρόλο του οικογενειακού νοικοκυριού στις μελλοντικές εξελίξεις τίθενται τρία ερωτήματα μεγάλης σπουδαιότητας :

- ❖ Θα βγεί κερδισμένο το αγροτικό νοικοκυριό ή θα χάσει λίγο πολύ τις λειτουργίες του ;
- ❖ Ποια θα είναι η μελλοντική δομή της οργάνωσης της εργασίας π.χ. διανομή των ρόλων του νοικοκυριού ;
- ❖ Τι ρόλο πρέπει να παίξει το νοικοκυριό σε σχέση με την κοινωνική ασφάλιση ;

Όσον αφορά τη λειτουργία της αναπαραγωγής και της κοινωνικοποίησης , η οικογένεια μόλις που μπορεί, συνολικά να αντικατασταθεί από άλλα ιδρύματα . Η τροφή, η απασχόληση, η κάλυψη των βασικών αναγκών και η κοινωνική ασφάλιση θα εξαρτηθεί πολύ από ένα ισομερώς κατανεμημένο πληθυσμό. Όμως ο προγραμματισμός της οικογένειας είναι ένα πολυσύνθετο και πολυδιάστατο πρόβλημα. Είναι τετριμμένο να πούμε ότι η μελλοντική εξέλιξη του πληθυσμού εξαρτάται από τη συμπεριφορά αναπαραγωγής της οικογένειας .

Σε μια ελεύθερη κοινωνία οι γονείς λαμβάνουν την απόφαση εάν θα αποκτήσουν παιδιά ή όχι. Φαίνεται όμως ότι η έμφαση που δίνεται στην κατανάλωση και ιδέες της «ατομικής αυτοπραγμάτωσης», όπως επίσης και μια σχετική υποτίμηση του ρόλου των γονέων, κάνουν την αλληλεξάρτηση ανάμεσα στη συμπεριφορά αναπαραγωγή και στην πιθανή ανάπτυξη της κοινωνίας , να μην φαίνεται καθαρά .

Η οικογένεια είναι ακόμη ο «κεντρικός φορέας κοινωνικοποίησης» σ' όλες τις κοινωνίες. Είναι ο τόπος της «κοινωνικο – πολιτιστικής γέννησης» του ανθρώπου. Με τη συνεχή διαφοροποίηση, της κοινωνίας άλλοι «φορείς κοινωνικοποίησης όπως το νηπιαγωγείο, το σχολείο και ορισμένοι χώροι εργασίας εκτός της οικογένειας θα ανταγωνίζονται την οικογένεια. Η ενωμένη οικογένεια στις αγροτικές κοινωνίες αναλάμβανε και εξακολουθεί να αναλαμβάνει ακόμη και

σήμερα σε ορισμένες κοινωνίες τις λειτουργίες της κοινωνικοποίησης από την παιδική ηλικία μέχρι την παραγωγική ηλικία, γεγονός που οφείλεται στη φύση τους αφού είναι μια σχετικά κλειστή μονάδα παραγωγής και κατανάλωσης. Η πυρηνική οικογένεια στις εκβιομηχανισμένες κοινωνίες αναλαμβάνει τις πιο σπουδαίες λειτουργίες κατά την πρώτη φάση της παιδικής ηλικίας.

Οι θεωρίες σαν αυτή του Alexander Mitscherlich της κοινωνίας χωρίς πατέρα «Fatherless society» περιγράφει το γεγονός ότι ο διαχωρισμός της οικογένειας και της επαγγελματικής ζωής, μειώνει την επιρροή του πατέρα όλο και περισσότερο κατά την εφηβική ηλικία. Όμοιο πρόβλημα ανακύπτει, με την αυξανόμενη εξωοικιακή εργασία των μητέρων.

Η οικονομική σπουδαιότητα της συμπεριφοράς του νοικοκυριού παραποιείται από το γεγονός ότι οι οικονομικές μας θεωρίες δεν δίνουν μεγάλη σημασία στη σπουδαιότητα της εργασίας του νοικοκυριού. Τέλος τα νοικοκυριά επηρεάζουν με την οικονομική τους συμπεριφορά όλη την οικονομική διαδικασία. Εάν αυτό είναι αληθινό, αλλά μέτρα σύγκρισης πρέπει να βρεθούν για τον υπολογισμό π.χ. του εθνικού προϊόντος. Πρόσφατα, ο τόσο γνωστός ανεπίσημος τομέας στις αναπτυσσόμενες χώρες έχει αποκτήσει μεγάλο ενδιαφέρον. Με τον όρο ανεπίσημος τομέας νοούνται οι διαδικασίες των οικονομικών δραστηριοτήτων μεταξύ των οικογενειών, που δεν διέρχονται μέσα από τις επίσημες οικονομικές μονάδες.

«Το τυπικό νοικοκυριό της οικονομίας με κρατικό εμπόριο», που το εισόδημά του προέρχεται από την προσφορά εργασίας και την αγορά αγαθών και υπηρεσιών στην αγορά αποτελεί ακόμα και για τις βιομηχανοποιημένες χώρες μια ιδανική μορφή. Είναι πιθανό στο μέλλον, το νοικοκυριό ν'

αναλαμβάνει πιο παραγωγικές εργασίες , ιδιαίτερα στον τομέα των υπηρεσιών.

Οι λόγοι είναι οι εξής :

- ❖ Οι υπηρεσίες θα γίνουν σχετικά ακριβότερες ορισμένες υπηρεσίες δεν μπορούν να παρέχονται από την αγορά, λόγω του ότι απαιτούν προσωπική απασχόληση.
- ❖ Τα αυξανόμενα προβλήματα του περιβάλλοντος και το τέλος της καταναλωτικής κοινωνίας απαιτούν μια προσεκτική μεταχείριση των αγαθών στο νοικοκυριό.
- ❖ Η επιθυμία για άμεση δημιουργική εργασία αυξάνεται .
- ❖ Η προβλεπόμενη μείωση των ωρών εργασίας , πιθανότατα να οδηγήσει σε μεγαλύτερη απασχόληση γυναικών και ανδρών μέσα στο νοικοκυριό.

Γίνεται όλο και πιο φανερό ότι η παραδοσιακή κατανομή των ρόλων άνδρα – γυναίκα δηλαδή ο άνδρας να κερδίζει τα προς το ζειν και η γυναίκα να ασχολείται με το νοικοκυριό αποκλειστικά. Η σύζυγος όλο και περισσότερο συμπληρώνει το εισόδημα του σπιτιού με εξωοικιακή εργασία. Από την άλλη πλευρά οι δουλειές του νοικοκυριού έχουν πάψει να θεωρούνται σαν αταίριαστες με το ρόλο του άνδρα. Η εναλλαγή των εργασιών εντός και εκτός νοικοκυριού μεταξύ άνδρα και γυναίκας θα δημιουργήσει την ανάγκη νέων μορφών οργάνωσης εργασίας μέσα στο νοικοκυριό.

Η κατάργηση αυτή των παραδοσιακών κατεστημένων ρόλων θα επηρεάσει πολύ τις ενδοοικογενειακές σχέσεις εξουσίας και το μηχανισμό λήψης αποφάσεων μέσα στο νοικοκυριό. Η αποκαλούμενη θεωρία των πόρων που έχει αποδειχθεί εμπειρικά, εξηγεί αυτό το φαινόμενο, αποδεικνύοντας ότι η επιρροή ενός προσώπου κατά τη διαδικασία λήψης αποφάσεων στο νοικοκυριό και στην οικογένεια, αυξάνεται

ανάλογα με το βαθμό της συμβολής του στην παροχή πόρων στο σπίτι . Η σύζυγος που προσφέρει συμπληρωματικό εισόδημα με εξωοικιακή εργασία αποκτά μεγαλύτερη ισχύ στις αποφάσεις.

Το παραδοσιακό νοικοκυριό κάλυπτε ορισμένες ανάγκες για ασφάλεια σε περίπτωση γηρατιών, ασθένειας , ατυχημάτων κλπ. Αυτές τις ανέλαβαν κυρίως μεγαλύτεροι οργανισμοί (κράτος , ασφαλιστικοί οργανισμοί) . Αυτό είναι απαραίτητο κυρίως στην περίπτωση που το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού αποτελείται από εργαζόμενα άτομα. Στις αναπτυσσόμενες χώρες είναι φανερό ότι η σύγχρονη οικονομική ανάπτυξη δεν είναι δυνατό να επιτευχθεί εάν η οικογένεια παραμείνει μοναδικό σύστημα κοινωνικής ασφάλισης .

Στις βιομηχανοποιημένες όμως χώρες, η οικογένεια δεν μπορεί να μεταθέσει όλες τις ευθύνες της αυτού του τομέα στις μεγαλύτερες συλλογικές ασφάλειες, όχι μόνο διότι έτσι αυξάνονται υπερβολικά τα έξοδα αλλά επίσης διότι τα επίσημα (κρατικά) ιδρύματα δεν είναι σε θέση να παράσχουν την απαραίτητη συναισθηματική κάλυψη στα παιδιά , τους άρρωστους και τους ηλικιωμένους. Η οικογένεια πρέπει να ενισχύσει την εσωτερικής της συμπαράσταση.

Ο σημαντικός ρόλος που παίζει το νοικοκυριό σ'αυτόν τον τομέα, ενισχύεται επίσης λόγω ορισμένων δημογραφικών διαδικασιών π.χ. μια σταθερή αύξηση του ποσοστού των ηλικιωμένων στην κοινωνία μας .

Είναι φανερό ότι τα πολιτικά μέτρα πρέπει να στοχεύουν στην ενίσχυση των δυνατοτήτων του νοικοκυριού για αυτοβοήθεια. Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι η εκτεταμένη οικογένεια , έχει διασωθεί σαν ένας φορέας αλληλοβοήθειας σε αντίθεση με τη θέση ότι η εκβιομηχάνιση συμπίπτει με μια μείωση της παραπάνω οικογένειας για τη δημιουργία πυρηνικής οικογένειας . Θα ήταν βεβαίως ουτοπία να εναποτίθενται

ολοκληρωτικά οι κοινωνικοί κίνδυνοι στην οικογένεια. Αλλά η αναβίωση της οικογενειακής αλληλεγγύης θα ήταν δυνατό να αντισταθμίσει την υπάρχουσα τάση του κράτους πρόνοιας να μεταφράζει όλες τις αμοιβαίες σχέσεις σε χρηματικές σχέσεις, δημιουργώντας παράλληλα υπερβολικές βλέψεις, τεράστια έξοδα, καθώς επίσης και ψυχολογική και κοινωνική στέρηση.

Με ποιο τρόπο το οικογενειακό νοικοκυριό θα μπορούσε να συμβάλλει στην επαναπόκτηση αυτής της κοινωνικής διάστασης που είναι τόσο απαραίτητη για την ικανοποίηση του ατόμου, είναι ένα πρόβλημα που αξίζει να εξεταστεί από τους επιστήμονες οικιακής οικονομίας.

Παρά τις πολλές προφητείες ότι το οικογενειακό νοικοκυριό είναι ένας θεσμός που πεθαίνει έχει αποδείξει ότι έχει τρομακτική δύναμη για να επιβιώσει. Θα ήταν λάθος να αναφερόμαστε σε απώλεια λειτουργιών. Είναι δυνατό να παραχωρήσουμε ριζικές αλλαγές στη δομή και στις λειτουργίες αλλά τελικά αυτός ο θεσμός πολλαπλών σκοπών που είναι ο πιο σοφός που επινόησε ποτέ ο άνθρωπος, υπήρξε πολύ σημαντικός τόσο για τα άτομα όσο και για τα κοινωνικά συστήματα στο σύνολό τους.

IV. Αγροτική πολυδραστηριότητα

Τα προβλήματα της αγροτικής ανάπτυξης απασχολούν ένα ευρύ φάσμα οργανισμών και φορέων τόσο στο διεθνές όσο και στον εθνικό μας χώρο. Ιδιαίτερη σημασία κατέχει σ'αυτές τις προσπάθειες η ενεργοποίηση του ανθρώπινου παράγοντα και η πλατύτερη ένταξή του στην αγροτική αναπτυξιακή διαδικασία. Το ανθρώπινο δυναμικό της υπαίθρου, οι αγρότες και οι αγρότισσες, αποτελούν αναγκαία προϋπόθεση και πολύτιμο κεφάλαιο σε κάθε προσπάθεια αύξησης και βελτίωσης

της αγροτικής παραγωγής καθώς και καλυτέρευσης των συνθηκών ζωής και ευημερίας στην ύπαιθρο. Στα πλαίσια ευρύτερων αναπτυξιακών προσπαθειών , με κατάλληλη επαγγελματική εκπαίδευση και επιμόρφωση, το δυναμικό αυτό μπορεί να συμβάλλει θετικότερα και αποτελεσματικότερα στους στόχους της αγροτικής ανάπτυξης .

Η απασχόληση των μελών ενός αγροτικού νοικοκυριού (του αρχηγού, της γυναίκας του ή άλλου μέλους) εκτός της εκμετάλλευσης τους έχει αποκτήσει μεγάλες διαστάσεις τελευταία, λόγω των γενικών αλλαγών και των πιέσεων που υφίστανται ο αγροτικός τομέας σ' όλες τις χώρες και περισσότερο στις αναπτυγμένες .

Ενώ κατά το παρελθόν η πολυαπασχόληση ή ο συνδιασμός απασχολήσεων δεν αλλοίωνε την κοινωνική και πολιτισμική ομοιογένεια του αγροτικού χώρου, σήμερα η πολυαπασχόληση λαμβάνει διαστάσεις και μορφές που επιτρέπουν να γίνεται ιδιαίτερος λόγος για αποδιαρθρωτική λειτουργία της πολυαπασχόλησης πάνω στα στοιχεία που συγκροτούν την ομογένεια στον αγροτικό χώρο.

Η πολυαπασχόληση των αγροτών, η οποία απορρέει από μια οικονομιή ανάγκη ή συνιστά ελεύθερη επιλογή σε ορισμένες περιπτώσεις , έχει και μία αναπτυξιακή διάσταση, αν εξεταστεί ως μέσο για την ανάπτυξη κοινωνικής και οικονομικής κρατικής πολιτικής .

Σ' οποιαδήποτε περίπτωση τα πιο σημαντικά στοιχεία της πολυαπασχόλησης είναι τα εξής :

- η οικονομική της διάσταση και ειδικότερα η επίδρασή της στο αγροτικό εισόδημα
- ο αναπτυξιακός ή μη χαρακτήρας της
- οι μορφές συνάρθρωσής της με την αγροτική παραγωγική δραστηριότητα στην αγροτική εκμετάλλευση

Η αύξηση της πολυαπασχόλησης οφείλεται κυρίως στη μεγάλη έξοδο του πλεονάζοντος αγροτικού δυναμικού από τη γεωργία και της στροφής τους σε εξωαγροτικές δραστηριότητες λόγω των μεγάλων κοινωνικών και οικονομικών διαρθρωτικών αλλαγών που επήλθαν σε διεθνές και εθνικό επίπεδο, κυρίως στις ανεπτυγμένες χώρες . Με την ανάπτυξη της αγοράς (με συνιστώσες την εισαγωγή νέας τεχνολογίας , την αλλαγή στη ζήτηση αγροτικών προϊόντων , τον διεθνή ανταγωνισμό και την πίεση των τιμών παραγωγού) ένα μέρος μικρών εκμεταλλεύσεων ή εκμεταλλεύσεων, που απέτυχαν να εκσυγχρονιστούν και να ακολουθήσουν την πορεία των εξελίξεων στερήθηκαν τη βιωσιμότητά τους .Έτσι στην προσπάθεια επιβίωσης ή καλύτερης διαβίωσης , το πλεονάζον δυναμικό στράφηκε προς άλλες μορφές απασχόλησης, συνδεδεμένες ή μη με τον αγροτικό χώρο.

Η απασχόληση αυτή συναρτάται επίσης από την κοινωνική και οικονομική κατάσταση που επικρατεί στην περιοχή του αγροτικού νοικοκυριού και από την ύπαρξη ή μη ευκαιριών εργασίας σε κοντινά αστικά κέντρα .

Η πολυπλοκότητα του φαινομένου της πολυαπασχόλησης οφείλεται στους εξής παράγοντες :

- στις γενικές κοινωνικοοικονομικές και αγροτικές συνθήκες μιας χώρας
- στις περιφερειακές φυσικές και οικονομικές συνθήκες
- στα παραδοσιακά ήθη και στο θεσμικό και νομικό πλαίσιο που ισχύουν κατά περιοχές και επηρεάζονται από διάφορα γνωρίσματα της μερικής απασχόλησης στη γεωργία , όπως το μέγεθος και ο τύπος της εκμετάλλευσης , το είδος της εξωγεωργικής απασχόλησης σε συνδιασμό με τις αγροτικές δραστηριότητες , η διάρθρωση των μελών του νοικοκυριού και

τα κίνητρα που υπάρχουν για την πολυαπασχόληση και τη στάση απέναντι στη γεωργία .

Η πολυαπασχόληση των αγροτών χαρακτηρίζει σήμερα την παγκόσμια γεωργία , ανεξάρτητα από το επίπεδο ανάπτυξης, το κοινωνικοοικονομικό σύστημα και τα πολιτισμικά χαρακτηριστικά κάθε χώρας. Όπως σημειώνει και ο Newby (1982) , η τυπική οικογενειακή εκμετάλλευση στην οποία ο/η σύζυγος θα διευθύνει την εκμετάλλευση ενώ ο/η άλλος / η θα εργάζεται κάπου αλλού. Η κατανομή αυτών των ρόλων δεν θα προσδιορίζεται από το φύλο ...»

Ο όρος «αγροτική πολυαπασχόληση» καλύπτει ευρύ φάσμα συνδιασμού δραστηριοτήτων, στις οποίες δεν περιλαμβάνεται αναγκαστικά πάντοτε η αγροτική δραστηριότητα, πχ συνδιασμός οικοτεχνίας – αγροτουρισμού. Ο όρος λοιπόν αυτός προσδιορίζει την περίπτωση που η αγροτική απασχόληση συνδιάζεται με άλλες παραγωγικές δραστηριότητες σε διάφορα επίπεδα που αποφέρουν εισόδημα .

Οι διάφοροι τύποι αγροτικής πολυαπασχόλησης μπορούν να αναχθούν :

- στο ατομικό επίπεδο, όπου το άτομο απασχολείται μερικά με μια ή περισσότερες δραστηριότητες
- στο οικογενειακό επίπεδο, όπου κάθε μέλος μιας οικογένειας απασχολείται πλήρως αλλά σε διαφορετικές δραστηριότητες
- στο επίπεδο του αγροτικού συγκροτήματος όπως είναι οι αγροτοβιομηχανικοί συνεταιρισμοί .

IV.1) Η πολυαπασχόληση στον ελλαδικό αγροτικό χώρο

Η έλλειψη αγορών εργασίας στο εξωτερικό και η χαμηλή προσφορά εργασίας στον αστικό ελλαδικό χώρο που παρατηρήθηκε κυρίως μετά το 1970 περιόρισε τις δυνατότητες

αύξησης της αγροτικής εξόδου και την επανάληψη του φαινομένου της μαζικής μετανάστευσης της περιόδου 1955 – 1970. Λόγω αυτών των συνθηκών τα αγροτικά νοικοκυριά, κυρίως εκείνα που οι εκμεταλλεύσεις τους μπορούν να χαρακτηριστούν οριακές, στράφηκαν σε άλλες μορφές απασχόλησης αγροτικής ή εξωγεωργικής φύσης .

Κατά το 1981 – 82 τα αγροτικά νοικοκυριά αποτελούσαν το 15,6 % όλων των ελληνικών νοικοκυριών και το 18,3% του συνόλου του πληθυσμού , ενώ στην περίοδο 1987 – 88 τα αντίστοιχα ποσοστά μειώθηκαν στο 11,9% και 14%. Με δεδομένο ότι ο πληθυσμός της Ελλάδας παρέμεινε στα ίδια επίπεδα την περίοδο αναφοράς , η μείωση των ποσοστών αυτών συνηγορεί ότι επήλθε μείωση του πληθυσμού που διαμένει στον αγροτικό χώρο . Η κατάσταση εμφανίζεται διαφοροποιημένη έντονα, σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής των νοικοκυριών που έγινε το 1993 – 94 , τα αγροτικά νοικοκυριά αποτελούν μόνον το 9,4% του συνόλου των νοικοκυριών της χώρας και μόνο το 10,1% του πληθυσμού .

IV. 2) *Η γυναικεία παρουσία στην οικογενειακή γεωργική εκμετάλλευση*

Τα ζητήματα των γυναικών του αγροτικού χώρου αποκτούν σήμερα ιδιαίτερο ενδιαφέρον για την αγροτική πολιτική , διότι αναγνωρίζεται ότι η αγρότισσα αποτελεί κρίσιμο παράγοντα για την ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών, συμβάλλοντας με πολλούς τρόπους στην επιβίωση του αγροτικού νοικοκυριού. Προσφέρει άμισθη και ευέλικτη χρονικά εργασία στην εκμετάλλευση , αναλαμβάνει την αρχηγία της εκμετάλλευσης όταν ο σύζυγος έχει εξωγεωργική απασχόληση, αναπτύσσει η ίδια επιχειρηματικές δραστηριότητες σε παράπλευρους με τη γεωργία τομείς μέσα ή έξω από το

νοικοκυριό, προσφεύγει σε εξωγεωργικές απασχολήσεις παίζοντας ένα σημαντικό ρόλο στη διαδοχή της εκμετάλλευσης διαμορφώνοντας μέσα από τη διαδικασία της ανατροφής και από το πρότυπο που η θέση της στην εκμετάλλευση συγκροτεί, τη στάση των παιδιών της και ιδιαίτερα των θυγατέρων της απέναντι στη γεωργία.

Στο χώρο της γεωργικής παραγωγής η επίδραση των οικογενειακών σχέσεων στην κατανομή των εργασιών και η εκμηχάνιση της παραγωγής τις τελευταίες δεκαετίες συντήρησαν και ενδυνάμωσαν περισσότερο το διαχωρισμό των εργασιών με βάση το φύλο. Η αγρότισσα στον αγρό περιορίστηκε σε χειρωνακτικές εργασίες που θέλουν μόχθο, υπομονή, γερή μέση και ευκίνητα δάκτυλα και σε εργασίες για την παραγωγή προϊόντων για την κατανάλωση από την οικογένεια (περιποίηση λαχανόκηπου, φροντίδα μικρών ζώων κλπ). Ο χρόνος απασχόλησης μειώθηκε και πολλές γυναίκες περιορίστηκαν μόνο σε οικιακές εργασίες. Οι άνδρες ανέλαβαν τις εργασίες που γίνονται με τις μηχανές, οι οποίες έγιναν τελικά μέσο ελέγχου της παραγωγής. Η μικρή συμμετοχή της αγρότισσας στη λήψη αποφάσεων για την παραγωγή ή τις επενδύσεις στην εκμετάλλευση όπως και η μικρή και μη ενεργός συμμετοχή της στο γεωργικό συνεταιρισμό δείχνουν επίσης ότι ο ρόλος της στην εκμετάλλευση καθορίζεται από τις εργασιακές ανάγκες του συζύγου. Η ίδια έχασε την επαγγελματική της ταυτότητα και ως εργαζόμενο άτομο έμεινε στη σκιά του άνδρα – αρχηγού της εκμετάλλευσης, γεγονός που οδηγεί σε υποεκτίμηση της προσφοράς της. Τα στατιστικά στοιχεία δείχνουν πράγματι μια μερική εικόνα της γυναικείας απασχόλησης, επειδή στις επίσημες στατιστικές οι εργασίες που καταγράφονται είναι εκείνες που δίνουν προϊόντα για την αγορά ή συνδέονται με την αμοιβή. Η θέση της στην οικογενειακή εκμετάλλευση υποθάλπει

την αρνητική στάση απέναντι στη γεωργία και δυσχεραίνει τις ήδη δύσκολες συνθήκες αναπαραγωγής του γεωργικού νοικοκυριού.

“Η αγρότισσα είναι μια σημαντική πηγή εργατικής δύναμης που πρέπει να υποστηριχθεί για να βρει την επαγγελματική της αναγνώριση και να αξιοποιηθεί μέσα στον αγροτικό χώρο. Η παρουσία των αγροτισσών σε νέους ρόλους που αναδεικνύονται σήμερα μέσα από δραστηριοποίηση ενός μικρού , βέβαια αριθμού γυναικών σε απασχολήσεις είτε καθαρά γεωργικές , είτε παραγεωργικές και εξωγεωργικές, δείχνουν τις διεξόδους γι’ αυτούς τους στόχους.” Κάποιες , νέες κυρίως , γυναίκες εισέρχονται ως επαγγελματίες γεωργοί στο γεωργικό επάγγελμα, ενώ η λειτουργία των μικρών πολυδραστήριων εκμεταλλεύσεων στηρίζεται όλο και περισσότερο στη γυναικεία παρουσία σε ρόλο αρχηγού που σε έναν αριθμό αναλαμβάνει πράγματι διαχειριστικά καθήκοντα. Η βιολογική γεωργία ευαισθητοποιεί περισσότερο τις γυναίκες από τους άνδρες , ενώ αυξάνεται η παρουσία γυναικών με μικρές επιχειρήσεις σε βιοτεχνικές, μεταποιητικές ή αγροτουριστικές δραστηριότητες στα πλαίσια του αγροτικού νοικοκυριού σε όλο τον ευρωπαϊκό χώρο. Ο συνδυασμός αγροτουρισμού και βιολογικής γεωργίας στον ίδιο χώρο αυξάνει τις δυνατότητες επαγγελματικής ενασχόλησης σε δραστηριότητες εμπορίας προϊόντων απ’ ευθείας από την εκμετάλλευση. Η προσφυγή των γυναικών των αγροτικών νοικοκυριών σε έμμισθες εξωγεωργικές απασχολήσεις είναι επίσης ανερχόμενο φαινόμενο , καθοριζόμενο όμως από την προσφορά θέσεων εργασίας στην περιοχή .

Η αναβάθμιση της θέσης της αγρότισσας , μέσα στη γεωργική παραγωγή και η υποστήριξη των νέων ρόλων που διαγράφονται γι’ αυτή μέσα στην εκμετάλλευση ή έξω από αυτή

στο γεωργικό χώρο, προϋποθέτουν όμως συντονισμένες επεμβάσεις σε θέματα υποδομής και κοινωνικών διευκολύνσεων για να μπορεί η αγρότισα να απομακρυνθεί από το χώρο του νοικοκυριού ή και της κοινότητας καθώς και επαγγελματικής κατάρτισης σε θέματα τεχνογνωσίας, συνεταιριστικής δράσης, οικονομικών, τεχνολογίας και εμπορίας προϊόντων κλπ. Η απόκτηση λεπτομερών και ακριβών στοιχείων σχετικά με τις αμειβόμενες και μη δραστηριότητες των αγροτισσών, τις προοπτικές που υπάρχουν και τις στάσεις των ίδιων απέναντι στις εναλλακτικές μορφές απασχόλησης στην ύπαιθρο είναι επίσης απαραίτητη. Η αγορά εργασίας και οι κοινωνικές υπηρεσίες είναι σήμερα σε όλο τον ευρωπαϊκό χώρο κρίσιμοι παράγοντες για τη συγκράτηση γυναικών στην ύπαιθρο.

ΝΟΜΟΣ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ

Ι. ΓΕΝΙΚΑ

Η Μαγνησία είναι ένας από τους πιο όμορφους νομούς της χώρας μας . Ο συνδιασμός βουνού, θάλασσας, κάμπου και νησιών την κάνουν μια από τις πιο προνομιούχες περιοχές για τουρισμό. Ευτυχώς η τουριστική αξιοποίηση της Μαγνησίας είναι μέχρι σήμερα ήπια και έτσι μπορεί ο επισκέπτης να απολαύσει τις φυσικές της ομορφιές , χωρίς να χάνεται μέσα σε τσιμεντένιους όγκους απρόσωπων μεγάλων ξενοδοχειακών μονάδων ή σε περιοχές που ο τουρισμός έχει παραμορφώσει τη φυσική τους ομορφιά .

Το φυσικό Περιβάλλον

Βουνά : Δύο μεγάλα βουνά ορίζουν το Ν. Μαγνησίας . Στο ανατολικό μέρος του Νομού βρίσκεται το όρος Πήλιο και νοτιοδυτικά η Όθρυς .Ψηλότερη κορυφή του Πηλίου είναι ο Πυργιανός Σταυρός (1.610μ.) και της Όθρυος το Γερακοβούνι (1.726 μ.) .

Κοντά στο Τρίκερι που είναι η νότια άκρη του Πηλίου, υπάρχει το Τισαίο όρος με κορυφή 893 μ. Υπάρχει επίσης στα βόρεια του Ν. Μαγνησίας στα όρια με το Νομό Λάρισας το Μαυροβούνι με 1054 μ.

2. Θάλασσες και ακτές : Ο Νομός Μαγνησίας έχει πολύ μεγάλο μήκος ακτών . Ιδιαίτερα η περιοχή του Πηλίου, που βρέχεται από τη μια πλευρά από το Αιγαίο Πέλαγος και από την άλλη από τον Πανέμορφο Παγασητικό κόλπο, σχηματίζει πάρα πολλές ακρογιαλιές .

Οι περισσότερες των ακτών της Μαγνησίας δεν είναι απόκρημνες . Έτσι διαμορφώνονται πολλοί γραφικότατοι κόλποι με θαυμάσιες αμμουδιές ιδανικές για κολύμπι .

Μέσα στον Παγασητικό διακρίνουμε τους κόλπους του Βόλου, του Τρικερίου, της Μηλίνας , του Αλμυρού , της Σούρπης και του Πτελεού .

Υπάρχουν πάρα πολλές αμμουδιές οι κυριότερες των οποίων είναι : του Τρικερίου , της Μηλίνας , του Χόρτου, του Κάλαμου, του Λεφόκαστρου, του Αμποβού, της Καλιφτέρης , της Μπούφας, των Καλών Νερών, της Κ. Γατζέας , των Πλατανιδιών και το Μαλάκι νοτιοδυτικά του Βόλου, καθώς και ο Μάραθος , ο Άγιος Γεώργιος, η Μεγάλη Βελανιδιά, η Χρυσή Ακτή Παναγιάς , η Αγχίαλος , η Αμαλιάπολη , ο Πτελεός και οι Νηές δυτικά του Βόλου .

Από την πλευρά του Αιγαίου έχουμε επίσης πάρα πολλές και ωραίες αμμουδιές κυριώτερες των οποίων είναι του Πλατανιά, του Κατηγιώργη, του Κάστρου , της Λύρης , του Μορτιά, του Λιμνιώνα , του Μυλοπόταμου, της Φακίστρας , της Νταμούχαρης , του Παππά Νερό, του Άη Γιάννη, της Πλάκας , των Αγίων Σαράντα, του Χορευτού, της Παρίσαινας του Οβρίου και το Καμάρι .

Εκτός από αυτές που αναφέρονται ονομαστικά υπάρχουν πάρα πολλές μικρότερες και πιο ήσυχες .

3. Βλάστηση : Η καλλιεργήσιμη έκταση μαζί με τις αστικές περιοχές της Μαγνησίας αποτελεί το 47% της συνολικής έκτασης του Νομού. Οι δασικές εκτάσεις αποτελούνται κυρίως από πλατύφυλλα (39%) και οξιά (98%) .

Οι φωτιές έχουν δημιουργήσει μεγάλες καταστροφές τα τελευταία χρόνια .

4. Ποτάμια – χείμαρροι : Η Μαγνησία δεν έχει κανένα αξιόλογο ποταμό. Μικροί χείμαρροι καταβαίνουν από τα βουνά

και χύνονται κυρίως στο Αιγαίο και στον Παγασητικό. Ιδιαίτερη μυθολογική και ιστορική σημασία έχει ο χείμαρρος Άναυρος που διασχίζει το Βόλο .

5. Υγρότοποι : Καταγεγραμμένοι υγρότοποι στην περιοχή Μαγνησίας σύμφωνα με το κέντρο υδροτόπων της Θεσσαλονίκης είναι οι εξής : Μονδράκι στο νησί ψαθούρα , Πλανήτης στο Νησί Κυρά Παναγιά , Παλιοφάναρο στο νησί Περιστέρα της Αλοννήσου , Αγ. Δημήτριος στην Αλόνησο , Λούτσας και Μηλιά στην Αλόνησο , Αγ. Γεώργιος Βρομόλιμνο και Στρόφιλο στη Σκιάθο , Ζερβόχια και Ποτάκι στην περιοχή Κορώπη Ρέμα στα Κ. Λεχώνια, Μπουρμπουλήθρα στο Βόλο, Τσαλαπάτα στο Διμήνι, Λαχανύρεμα και Χολόρευμα στη Ν. Αγχίαλο , Όρμος στην Αμαλιάπολη, Λιμνούλες στον Αλμυρό και Λυκούρα στον Πτελεό . Επίσης υπάρχει και ταμιευτήρας στην περιοχή της Κάρλας ο οποίος παρά το μικρό του μέγεθος συγκεντρώνει σήμερα πλήθος πουλιών .

Η αποξήρανση της λίμνης Κάρλας αναφέρεται σήμερα από πολλούς μελετητές ως παράδειγμα προς αποφυγήν . Κι αυτό γιατί αποτελούσε ένα σημαντικότατο βιότοπο, η αποξήρανση του οποίου δημιούργησε τεράστια προβλήματα ανάμεσα στα άλλα και στην πλούσια ιχθυοπανίδα αλλά και στα αποδημητικά πουλιά . Πάνω από 430.000 είχαν καταμετρηθεί πριν την αποξήρασή της .

6. Πανίδα : Ελάχιστα είδη πανίδας θα συναντήσουμε στην περιοχή Μαγνησίας , όπως εξάλλου και στην υπόλοιπη Ελλάδα . Αιτία το κυνήγι και η αλόγιστη χρήση φυτοφαρμάκων. Τα αλιεύματα του Παγασητικού είναι παρα πολύ νόστιμα. Η παράνομη όμως αλιεία αλλά και η υπεραλίευση έχουν μειώσει πολύ τα ιχθυοαποθέματα .

II. Στατιστικοί Πίνακες

Πίνακας 1.

Αριθμός Απασχολούμενων στο σύνολο των Εκμεταλλεύσεων κατά κατηγορία & φύλο .

1. Αριθμός εκ/σεων φ. προσώπων	17.817		
2. Σύνολο απασχολούμενων	30.179	→	ΑΡΕΝΕΣ : 17863
		→	ΘΗΛΕΙΣ : 12.316
2α. Απασχ/μενοι αποκλειστικά στη Γ.Ε.	22.621	→	ΑΡΕΝΕΣ : 11.403
		→	ΘΗΛΕΙΣ : 11.218
2β. Απασχ/μενοι κυρίως στη Γ.Σ.	1.161	→	ΑΡΕΝΕΣ : 964
		→	ΘΗΛΕΙΣ : 197
2γ. Απασχ/μενοι δευτερευόντως	6.397	→	ΑΡΕΝΕΣ : 5.496
		→	ΘΗΛΕΙΣ : 901

Πίνακας 2.

Κατανομή συνολικής έκτασης με βάση το ανάγλυφο

Πεδινή	559.000	στρέμματα ή	21%
Ημιορεινή	1.231.000	Στρέμματα ή	47%
Ορεινή	845.000	Στρέμματα ή	32%
	<u>2.638.000</u>		<u>100%</u>

Πίνακας 3.

Κατανομή συνολικής έκτασης για βάση τη χρήση

Γεωργική γη	848.500	στρέμματα ή	32,2%
Δάση	557.000	στρέμματα ή	21,1%
Βοσκότοποι	1.099.300	στρέμματα ή	41,7%
Άγονες , κατοικημένες	133.200	στρέμματα ή	<u>5%</u>
	<u>2.638.000</u>		<u>100%</u>

Πίνακας 4.

Κατανομή των γεωργικών εκμ/σεων ανάλογα με το μέγεθος

εκμετάλλευση	χωρίς γη	240	Ποσοστό	1,1%
-/-	με 1 – 9 στρ.	8050	-/-	36,6%
-/-	με 10 –29 στρ.	7050	-/-	32,0%
-/-	με 30 – 49 στρ.	2780	-/-	12,6%
-/-	με 50 – 99 στρ.	2280	-/-	10,4%
-/-	με 100 – 199 στρ.	1130	-/-	5,1%
-/-	με 200 – 499 στρ.	400	-/-	1,8%
-/-	πάνω από 500 στρ.	70	-/-	0,4%

πλάνας «Τουρισμού».

Η αλματώδης πρόοδος της εκπαίδευσης και της τεχνολογίας που παρατηρήθηκε κυρίως μετά το 2^ο παγκόσμιο πόλεμο δημιούργησε οικονομική ανάπτυξη, που είχε σαν αποτέλεσμα την απελευθέρωση του ανθρώπου από το άγχος της επιβίωσης. Παράλληλα η άνοδος του πολιτισμού επέφερε τις προσοπικές του ανάγκες. Έτσι τα ταξίδια, η παραγωγή επιστημονικών επιτευγμάτων στη ζωή του. Το φαινόμενο των πνευματικών διεκδικήσεων και της διεκδίκησης, κινείται μέσα στις κοινωνίες των ανθρώπων. Η αντιμετώπιση των ανθρώπων στην Τουρισμό σημαίνει γνώση, ελευθερία, χωροθέτηση και είναι δείγμα ευημερίας και πολιτισμού. Απαιτείται επίσης και μία έκφραση της τέσης που έχει κάθε άνθρωπος να υμνεί τους φαιγμούς και να βγάλει από τη μέση τις διαφορές που τον χωρίζουν, για να επικοινωνήσει ελεύθερα με όλους τους ανθρώπους οπουδήποτε μένει της γης και αν κατοικούν.

Η Ελλάδα με το μεσογειακό της κλίμα και τις απεριόριστες φυσικές της ομορφίες δίνεται πολλές ξένους τουρίστες.

Έτσι ο τουρισμός αποτελεί για τη χώρα μας την πιο αναπτυξιακή μορφή. Το τουριστικό σύνολο που κάθε

V. 3) *Αγροτουρισμός*

Επιδιώξεις – Στόχοι – Προοπτικές Ανάπτυξης

Από τα βάθη του παρελθόντος ο άνθρωπος αναγκαζόταν να ταξιδεύει οδηγούμενος από πνευματικές και υλικές φιλοδοξίες για ν' ανακαλύψει και να κατακτήσει νέες περιοχές και για να διευρύνει περισσότερο τα όρια της γνώσης του.

Ο 20^{ος} αιώνας όμως μαζί με τους άλλους χαρακτηρισμούς που του δίνουν, έπειτα από τα επιτεύγματα που παρουσίασε η επιστήμη και η τεχνολογία μπορεί να χαρακτηριστεί και σαν αιώνας «Τουρισμού».

Η αλματώδης πρόοδος της επιστήμης και της τεχνολογίας που παρατηρήθηκε κυρίως μετά το Β' παγκόσμιο Πόλεμο δημιούργησε οικονομική ανάπτυξη, που είχε σαν αποτέλεσμα την απελευθέρωση του ανθρώπου από το άγχος της επιβίωσης. Παράλληλα η άνοδος του πολιτισμού αύξησε τις προσωπικές του ανάγκες . Έτσι τα ταξίδια , η περιήγηση μπαίνουν επιτακτικά στη ζωή του . Το φαινόμενο του τουρισμού διευρύνεται και θα διευρύνεται, κατακτώντας τις κοινωνίες των ανθρώπων . Η συμμετοχή του ανθρώπου στον Τουρισμό σημαίνει γνώση, ελευθερία , χειραφέτηση και είναι δείγμα ευημερίας και πολιτισμού . Αποτελεί επίσης και μία έκφραση της τάσης που έχει κάθε άνθρωπος να σπάσει τους φραγμούς και να βγάλει από τη μέση τις διαφορές που τον χωρίζουν για να επικοινωνήσει ελεύθερα με όλους τους ανθρώπους σ' οποιοδήποτε μέρος της γης και αν κατοικούν .

Η Ελλάδα με το μεσογειακό της κλίμα και τις απαράμμιλες φυσικές της ομορφιές δέχεται πολλούς ξένους τουρίστες .

Έτσι ο τουρισμός αποτελεί για τη χώρα μας την πιο συναλλαγματοφόρα πηγή. Το τουριστικό συνάλλαγμα που κάθε

χρόνο εισρέει στην Ελλάδα καλύπτει ένα μέρος του παθητικού μας εμπορικού ισοζυγίου . Ιδιαίτερα σημαντική είναι επίσης η συμβολή του τουρισμού στην ανάπτυξη πολλών κλάδων της οικονομίας . Οι δαπάνες των τουριστών «διοχετεύονται» μέσα από τις τουριστικές επιχειρήσεις σε άλλους τομείς και κλάδους της οικονομίας , για την αγορά αγροτικών, αλιευτικών, βιομηχανικών και βιοτεχνικών προϊόντων.

Ένα μεγάλο μέρος των δαπανών αυτών αφορά την αγορά ειδών εμπορίου , γεγονός που τονώνει αποτελεσματικά το τοπικό εμπόριο.

Ο Τουρισμός στη χώρα μας δεν έχει βέβαια μόνο θετικές επιπτώσεις . Έχει και αρνητικές, κυρίως στο περιβάλλον και στο κοινωνικοπολιτιστικό τομέα .

Πιστεύουμε ότι οι θετικές επιδράσεις του Τουρισμού εμφανίζονται όταν η ανάπτυξη του γίνεται ορθολογικά προγραμματισμένη και με συνεχή έλεγχο σε κάθε φάση .

Επί πλέον η τουριστική ανάπτυξη θα πρέπει να συνοδεύεται από παράλληλη ανάπτυξη κλάδων του πρωτογενούς και δευτερογενούς τομέα .

Γι' αυτό τα προγράμματα ανάπτυξης εντάσσονται στα τοπικά Περιφερειακά και Εθνικά προγράμματα κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης .

Τα τελευταία χρόνια παράλληλα με την προσπάθεια για ορθολογική τουριστική ανάπτυξη επιχειρείται μια αλλαγή της ταυτότητας του τουρισμού με σκοπό να αξιοποιηθούν ανεκμετάλλετες μέχρι τώρα δυνατότητες που παρουσιάζει και να προβληθούν πλευρές που είχαν αγνοηθεί, αλλά κύρια να μεταφερθεί η έμφαση της ανάπτυξης από το συναλλαγματικό στο ανθρωποκεντρικό στοιχείο .

Στα πλαίσια αυτών των προσπαθειών για την αντιμετώπιση του προβλήματος της εποχικότητας σε συνδιασμό

με τη γεωγραφική κατανομή της τουριστικής κίνησης και την ανάδειξη νέων περιοχών, επιδιώκεται η ανάπτυξη «Ειδικών Μορφών Τουρισμού» όπως ο αθλητικός, ο οδοιπορικός, ο οικολογικός, ο αγροτικός τουρισμός κ.α.

Ο Αγροτικός Τουρισμός είναι μια ειδική μορφή Τουρισμού που η ανάπτυξή του άρχισε πριν από 20 περίπου χρόνια στις χώρες της Δ. Ευρώπης και αργότερα πέρασε και έξω από τον Ευρωπαϊκό χώρο στην Αυστραλία Καναδά.

Ο Αγροτικός Τουρισμός παρουσιάζει διαφορές από χώρα σε χώρα ανάλογα με τις ιδιαιτερότητες, τις ανάγκες και τις δυνατότητες του χώρου που αναπτύσσεται.

Στοχεύει δε :

- ★ Στην περιφερειακή ανάπτυξη.
- ★ Στη συγκράτηση του τοπικού πληθυσμού και ιδιαίτερα εκείνου που βρίσκεται σε παραγωγική ηλικία.
- ★ Στη δημιουργία συμπληρωματικού εισοδήματος σε αγροτικές περιοχές που το εισόδημα είναι χαμηλό και δεν υπάρχουν δυνατότητες ανάπτυξης άλλων κλάδων της οικονομίας.
- ★ Στην προώθηση διάδοση και βελτίωση των τοπικών γεωργοκτηνοτροφικών προϊόντων καθώς και των τοπικών χειροτεχνικών και βιοτεχνικών ειδών.
- ★ Στη διατήρηση της οικολογικής ισορροπίας και στην προστασία σπάνιων φυσικών σχημάτων.
- ★ Στη διαφύλαξη και αξιοποίηση της πολιτιστικής μας κληρονομιάς.

Διακρίνονται δύο βασικές μορφές αγροτικού τουρισμού.

- α) Η υποδοχή και φιλοξενία τουριστών σε αγρόκτημα όπου οι φιλοξενούμενοι συμμετέχουν στη ζωή των αγροτών και στις αγροτικές δραστηριότητες γενικότερα και

β) η δημιουργία τουριστικών καταλυμάτων είτε με τη μορφή ανεξάρτητων μοναδων είτε με τη μορφή ενοικιαζόμενων δωματίων σε αγροτικές περιοχές και την παραμονή τουριστών σ' αυτά συνήθως με το σύστημα ύπνου πρωϊνού.

Η πρώτη μορφή είναι αρκετά διαδεδομένη στην Αυστρία , Γερμανία , Καναδά . Δεν μπορεί να αναπτυχθεί στην Ελλάδα λόγω της μεγάλης κατάτμησης των αγροτικών ιδιοκτησιών .

Η δεύτερη όμως μορφή που αποτελεί τη βάση του Αγροτικού Τουρισμού στη Γαλλία , Σκωτία , Ιταλία, Φινλανδία και Ιρλανδία παρουσιάζει σημαντικές δυνατότητες ανάπτυξης στην Ελλάδα .

Αν θα έπρεπε δε κανείς να οριοθετήσει ζώνες αγροτουριστικής ανάπτυξης πάνω στο χάρτη κατά τέτοιο τρόπο ώστε η επιλογή του ν' ανταποκρίνεται σ' ορισμένα κριτήρια κοινωνικά και οικονομικά, αναμφίβολα ο Νομός Μαγνησίας θα μπορούσε ν' αποτελέσει μιας πρώτης προτεραιότητας επιλογή για την εφαρμογή του συγκεκριμένου αυτού προγράμματος , καθώς αποτελεί ένα θαυμάσιο συνδυασμό βουνού και θάλασσας. Ο συνδυασμός αυτός πράσινου ήρεμου τοπίου και θάλασσας δεν θα πρέπει να παραμείνει ανεκμετάλλευτος και το κυριότερο δεν θα πρέπει να μετατραπεί σε πρόσφορο χώρο για αυθαιρεσίες και κοινή ανάπτυξη .

Η όποια τουριστική ανάπτυξη θα πρέπει να σεβαστεί πρώτα απ' όλα το θαυμάσιο φυσικό τοπίο την αρχιτεκτονική και πολιτιστική κληρονομιά .

Με την ανάπτυξη μικρών και καλαίσθητων αγροτουριστικών καταλυμάτων ολόκληρη η περιοχή αναβαθμίζεται τουριστικά διατηρώντας παράλληλα και τον σαφή γεωργικό της

χαρακτήρα που αποτελεί σήμερα τη βάση της οικονομικής της δραστηριότητας .

Με τις κατάλληλες προδιαγραφές τη σωστή επίπλωση και εξοπλισμό αυτά τα δωμάτια μπορούν να νοικιάζονται για ένα χρονικό διάστημα στους επισκέπτες που αναζητούν την καθαριότητα και την ηρεμία .

Οι μικρές μονάδες εξυπηρετούνται από τα ίδια τα μέλη της αγροτικής οικογένειας και πολλές φορές εντάσσονται μέσα στο αγροτικό σπίτι .

Οι παρεχόμενες υπηρεσίες στους τουρίστες στηρίζονται στην απλότητα και φυσικότητα της ανθρώπινης σχέσης και γνωριμίας και στη ζεστασιά και γαλήνη που δίνει το αγροτικό σπίτι και το φυσικό περιβάλλον.

Για μια ακόμα φορά επισημαίνεται η ραγδαία μεταβολή των καταναλωτικών προτιμήσεων των Ευρωπαϊκών και άλλων τουριστών .

Δεν είναι το κοσμοπολίτικο περιβάλλον που έλκει. Δεν είναι ο μαζικός τουρισμός . Είναι η οικογένεια . Είναι η έντονη ανάγκη της επαφής του τουρίστα με τη φύση και της στενής και ουσιαστικής γνωριμίας με τους ανθρώπους και τις κοινωνικοπολιτιστικές αξίες που περιλαμβάνουν ανάμεσα σ'άλλα την ιστορική, καλλιτεχνική και αρχιτεκτονική κληρονομιά, τη λαογραφία, τη λαϊκή τέχνη και τις συνήθειες . Όλες αυτές οι αξίες πρέπει μέσα από τα προγράμματα του Αγροτικού Τουρισμού να διαφυλαχθούν και να αξιοποιηθούν , γιατί από το ένα μέρος αποτελούν ένα από τα κυριώτερα υπόβαθρα για την ανάπτυξή του και από το άλλο γιατί συντελούν καθοριστικά στη διαφύλαξη της πολιτιστικής ταυτότητας κάθε περιοχής , και κατ' επέκταση ολόκληρης της χώρας .

Έτσι απλά γίνεται κατανοητό ότι στη χώρα μας τόσο οι ιδιαιτερότητες όσο και η δομή της γεωργικής οικονομίας, ευνοούν από το ένα και επιβάλλουν από το άλλο μέρος την ανάπτυξη του Αγροτικού Τουρισμού που μπορεί να αναδειχθεί με μοχλό ανάπτυξης του αγροτικού μας χώρου με προοπτική να καλυφθούν οι στόχοι του.

*«Μάλας αλ' όλο τα λουλούδια
τη μοιραμένη γάση
την έλας και η έδαφος
λατύνει μινά κατόν».*

Οι Ζαγοριανοί γήρουνόμαί μας πλούσιες παραδόσεις κληρονομήν να κρατήσουν τα στοιχεία της ζωντανό.

Σ' αυτόν τον τόπο, το Νοέμβριο του 1993 ιδρύθηκε ο Γνωστικός Αγροτουριστικός Συνεταιρισμός Ζαγοράς ο πρώτος και μοναδικός Γνωστικός Συν/σμός της Περιφέρειας υπό 30 μέλη που θέλησαν να αξιοποιήσουν τις παραδόσεις τους και να προσφέρουν υπηρεσίες όχι συχνά ταφιστικές αλλά εκλεκτά με κέφι, μεράκι και ποιότητα.

Η προσιτή πλούσια σε φρούτα, βότανα, λουλούδια δίνει άφθονη πρώτη ύλη ενώ η σπουδαία παράδοση κυρίως των Παρασκευών γλυκών, δίνει τις συνταγές για προϊόντα αγνά, ποικιλικά και βέβαια νόστιμα.

Σήμερα ο Γνωστικός Αγροτουριστικός Συν/σμός Ζαγοράς έχει δικό του καπστήριο στην κεντρική πλατεία του χωριού στον Αη Γιώργη. Στο «καφεγλυκισμαλείο» ο επισκέπτης μπορεί να δοκιμάσει μια μεγάλη ποικιλία από γλυκά ποτιστικό, μαρμελάδες παραδοσιακά γλυκά ταψιού, σπιτικά λικέρ αρωματιστές μελάνες που συνοδεύουν το ντόπιο ταψιού.

Έκον δικό χώρο λειτουργεί εκθετήριο με χειροτεχνίες κοσμηματα, κεντήματα, συνθέσεις αποξηραμένων λουλουδιών,

IV. *Γυναικείοι Αγροτουριστικοί Συνεταιρισμοί*

IV. 1) *Γυναικείος Αγροτουριστικός Συν/σμός Ζαγοράς*

Η Ζαγορά , το κεφαλοχώρι του Πηλίου γνωστή για την φυσική της ομορφιά μούσα του ποιητή μας Γ. Δροσίνη για τον ύμνο του Πηλίου .

*«Μάζεψε απ' όλα τα βουνά
τη μοιρασμένη χάρη
την έσμιξε και σε έπλασε
βουνών βουνό καφάρι» .*

Οι Ζαγοριανοί κληρονόμοι μιας πλούσιας παράδοσης προσπαθούν να κρατήσουν τα στοιχεία της ζωντανά .

Σ' αυτόν τον τόπο, το Νοέμβριο του 1993 ιδρύθηκε ο Γυναικείος Αγροτουριστικός Συνεταιρισμός Ζαγοράς ο πρώτος και μοναδικός Γυναικείος Συν/σμός της Μαγνησίας από 30 γυναίκες που θέλησαν να αξιοποιήσουν τις παραδόσεις τους και να προσφέρουν υπηρεσίες όχι στεγνά τουριστικές αλλά δουλειά με κέφι, μεράκι και ποιότητα .

Η περιοχή πλούσια σε φρούτα , βότανα , λουλούδια δίνει άφθονη πρώτη ύλη ενώ η σπουδαία παράδοση κυρίως στην Παρασκευή γλυκών, δίνει τις συνταγές για προϊόντα αγνά, ποιοτικά και βέβαια νόστιμα .

Σήμερα ο Γυναικείος Αγροτουριστικός Συν/σμός Ζαγοράς έχει δικό του κατάστημα στην κεντρική πλατεία του χωριού στον Αη Γιώργη. Στο «καφεγλυκοπωλείο» ο επισκέπτης μπορεί να δοκιμάσει μια μεγάλη ποικιλία από γλυκά κουταλιού, μαρμελάδες παραδοσιακά γλυκά ταψιού , σπιτικά λικέρ σπιτικούς μεζέδες που συνοδεύουν το ντόπιο τσίπουρο .

Στον ίδιο χώρο λειτουργεί εκθετήριο με χειροτεχνίες, κοσμήματα, κεντήματα , συνθέσεις αποξηραμένων λουλουδιών,

καλάθια για δώρα και διατίθενται προς πώληση εκτός από τα παραπάνω είδη και βότανα της περιοχής .

Πολύ σύντομα θ' αρχίσει να λειτουργεί το εργαστήριο του Συνεταιρισμού σε ιδιόκτητο αναπαλαιωμένο κτίριο όπου χωρίς να χάνεται η σπιτική φροντίδα, δίνεται η ευκαιρία για μεγαλύτερη παραγωγή με καλύτερο ποιοτικό έλεγχο .

Για πιο απαιτητικούς επισκέπτες ο Γυναικείος Αγροτουριστικός Συν/σμός Ζαγοράς αναλαμβάνει την προετοιμασία γευμάτων δεξιώσεων κλπ κάθε κοινωνικής εκδήλωσης . Είναι μια πρωτοποριακή για την περιοχή υπηρεσία τροφοδοσίας (το κέτερινγκ ... όπως είναι γνωστό στα αστικά κέντρα) και οι μέχρι τώρα παραγγελίες αποδεικνύουν την ποιότητα. Όλα τα προσφερόμενα πιάτα είναι αποκλειστικά της ντόπιας κουζίνας .

Οι δραστηριότητες του Συν/σμού (μεταποίηση φρούτων, τροφοδοσία) , προσφέρουν εργασία στα μέλη όλο το χρόνο με μέσο ημερήσιο χρόνο απασχόλησης 4 – 5 ώρες και ετήσιο εισόδημα 250.000 – 300.000 το χρόνο .

Τα προϊόντα του Συν/σμού διακινούνται στο εσωτερικό Αθήνα – Θεσσαλονίκη Κυκλάδες και στο εξωτερικό Ν. Υόρκη και Ιταλία .

Όσον αφορά τη διαστρωμάτωση των μελών ως προς την ηλικία το 60% των μελών βρίσκονται στην ηλικία των 35 – 45 και ως προς τη μόρφωση το 60% είναι απόφοιτες Λυκείου και το 35% Δημοτικού Σχολείου. Ως προς την οικογενειακή κατάσταση είναι όλες οι συνεταίρες παντρεμένες .

Προοπτικές στόχοι

1. Καλλιέργεια βοτάνων
2. Δημιουργία βιολογικού αγρού σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας (Γεωπονική Σχολή) .

3. Λειτουργία ξενώνα (5 δωματίων) σε αναπαλαιωμένο παραδοσιακό κτίριο .

Η λειτουργία του Γ.Σ. άλλαξε τη κοινωνική φυσιογνωμία της Ζαγοράς . Οι γυναίκες έχουν το δικό τους στέκι, διοργανώνουν πολιτιστικές δραστηριότητες ημερίδες , συμμετέχουν σε εκθέσεις συνήθως τροφίμων στην Ελλάδα και στο εξωτερικό συνεισφέρουν συμπληρωματικά στο οικογενειακό εισόδημα, αξιοποιείται ποσότητα γεωργικών προϊόντων περιοχής , αξιοποιείται δημιουργικά ο ελεύθερος χρόνος των γυναικών προϊόντων της περιοχής, προσελκύουν πολλούς επισκέπτες καθημερινώς όλες τις εποχές του χρόνου .

IV. 2) *Γυναικείος Αγροτουριστικός Συνεταιρισμός Πορταριάς*

Εν τη ενώσει το ηδύγευστον και το γλυκύτατον και το μυριστικόν

Ξεκινώντας από μια κατάφαση τους στην Παράδοση και θέλοντας να εκθέσουν τα έργα των χειρών τους δημιούργησαν τον Γυναικείο Αγροτουριστικό Συνεταιρισμό Πορταριάς .

Μεταφέρανε την πεντακάθαρη και ευρηματική Πηλειορίτικη κουζίνα στο εργαστήριο παρασκευής παραδοσιακών γλυκών κουταλιού και ταψιού .

Με τις κληροδοτημένες γνώσεις των γιαγιάδων οι οποίες κατάφεραν να ευφραίνουν τον ουρανίσκο οικείων και φίλων προχώρησαν στη συνέχεια και στο μαγείρεμα παραδοσιακών φαγητών.

Χυλοπίτες , τραχανάς , σαρμαδάκια, τυροπιτάκια, λικέρ και μαρμελάδες τα προϊόντα της Τέχνης τους .

Ο Γυναικείος Αγροτουριστικός Συνεταιρισμός Πορταριάς ιδρύθηκε τον Μάρτιο του 1997 και έχει 31 μέλη .

Προσφέρει εργασία σ' όλα του τα μέλη 10 μήνες το χρόνο , 8 ώρες την ημέρα . Λειτουργεί στην Πλατεία του Χωριού πρατήριο λιανικής πώλησης των προϊόντων του. Η αγοραστική κίνηση είναι αρκετά μεγάλη καθ' ότι η Πορταριά αποτελεί «πέρασμα» για όλα τα χωριά του Πηλίου .

Αναλαμβάνει την προετοιμασία γευμάτων κάθε κοινωνικής εκδήλωσης στην Πορταριά και στο Βόλο . Προετοιμάζει τα γεύματα του ολοήμερου Σχολείου της περιοχής και στοχεύει τη λειτουργεία εστιατορίου καθώς και την οργάνωση και λειτουργία εργαστηρίου Υφαντικής διατηρώντας μια Τέχνη την Υφαντική που τείνει να αφανιστεί εντελώς .

IV. 3) *Αγροτικός κηπευτικός Συν/σμός και Προϊόντων οικοτεχνίας γυναικών Δήμου Ν. Αγχιάλου ΑΧΕΛΩ*

Ο Συνεταιρισμός έχει περιφέρεια τη γεωγραφική περιοχή που ορίζεται από τα διοικητικά όρια του Δήμου Νέας Αγχιάλου μέσα στον οποίο βρίσκονται οι εκμεταλλεύσεις των μελών του .

Σκοπος του Συνεταιρισμού είναι :

1. Η ισότιμη συνεργασία και η αμοιβαία βοήθεια των συνεταίρων στην οικονομική κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξη των μελών του μέσα σε μια κοινή εμπορική επιχείρηση .
2. Για την επίτευξη των σκοπών του ο Συνεταιρισμός αναπτύσσει οποιεσδήποτε δραστηριότητες με τις οποίες

καλύπτει ολόκληρο το φάσμα της παραγωγής , μεταποίησης και εμπορίας των αγροτικών προϊόντων , της παραγωγής και προμήθειας γεωργικών εφοδίων, καθώς και της κατασκευής και προμήθειας των μέσων αγροτικής παραγωγής . Οι δραστηριότητες αυτές είναι ενδεικτικά οι ακόλουθες :

- α) η παραγωγή κηπευτικών φυτών, καθώς και η παραγωγή ειδικών προϊόντων τα οποία είναι απαραίτητα, για τα η χρησιμοποίησή τους ως πρωτογενές υλικό για την παρασκευή διαφόρων ειδών εδεσμάτων ,
- β) η παρασκευή ηδύγευστων ή άλλων μαγειρεμένων εδεσμάτων
- γ) η κατασκευή προϊόντων χειροτεχνίας ή οικοτεχνίας, με κύριο προϊόν την αποτύπωση και την διαποίκιληση υφασμάτων με τη βελόνα (εργόχειρα) ,
- δ) η κοινή εμπορία και διακίνηση της παραγωγής , καθώς και η δημιουργία αγοράς κηπευτικών προϊόντων , προϊόντων οικοτεχνίας . Η οργάνωση και η δυνατότητα συμμετοχής σε εκθέσεις, στο εσωτερικό και την αλλοδαπή, με θέμα τα ως άνω αναφερόμενα προϊόντα , η συμμετοχή σε εκδηλώσεις σχετικές με την ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς των τοπικών ηθών και εθίμων , η πολιτιστική παρέμβαση στα πλιτιστικά δρώμενα της περιφέρειας του Συναιτερισμού ,
- ε) η άσκηση αγροτικής πίστωσης ,
- στ) η πρακτόρευση στην περιφέρεια του Συνεταιρισμού ασφαλιστικών εταιρειών, των οποίων η πλειονότητα των μετόχων ανήκει σε αγροτικές συνεταιριστικές οργανώσεις ή και στην Α.Τ.Ε.
- ζ) η παροχή τεχνικής και επιστημονικής βοήθειας στα μέλη, η ανάληψη, ο συντονισμός και η υλοποίηση ερευνών, μελετών και έργων οι οποίες αναφέρονται στον πρωτογενή τομέα, προερχόμενες από επιδοτούμενα προγράμματα εθνικών πόρων ή πόρων της Ευρωπαϊκής Ένωσης .

- η) η εκτέλεση εγγειοβελτιωτικών έργων και έργων αγροτικής οδοποιΐας ,
- θ) η παρέμβαση και η λήψη κάθε μέτρου προστασίας των αγροτικών προϊόντων των μελών του Συνεταιρισμού και τρίτων .
- ι) η παροχή συνεταιριστικής εκπαιδεύσεως με τη συμμετοχή των μελών του Συνεταιρισμού σε προγράμματα τοπικά, εθνικά ή της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Leader , Pesca, κ.α.) για την εκπόνηση μελετών σχετικά με τον πρωτογενή τομέα παραγωγής ,
- ια) κάθε δραστηριότητα για τη βελτίωση της κοινωνικής και πολιτιστικής καταστάσεως των μελών του Συνεταιρισμού και του βιοτικού τους επιπέδου.

IV. 4) *Αγροτουριστικός Γυναικείος Συν/σμος Γλώσσας*

Δημιουργήθηκε τον Ιούλιο του 1999 από 27 γυναίκες της Γλώσσας και στοχεύει στην συμπλήρωση του οικογενειακού εισοδήματος .

Ασχολείται

- ★ με την παρασκευή παραδοσιακών νησιώτικων γλυκών εδεσμάτων και ποτών με χρήση παλιών συνταγών και αγνών υλικών σε γεύσεις αυθεντικές και μοναδικές .
- ★ την αναβίωση εθίμων με έντονο νησιώτικο χαρακτήρα
- ★ την οργάνωση κοινωνικών εκδηλώσεων (Γλωσσιώτικος γάμος βαφτίσια , λαϊκά πανηγύρια)

Διαθέτει

- ★ εργαστήριο σύγχρονων προδιαγραφών
- ★ εκθετήριο προϊόντων

IV. 5) Ομάδα γυναικών Ανηλίου

ΕΙΔΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΗΣ ΟΜΑΔΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΤΗΣ Α.Σ.Ο. ΑΝΗΛΙΟΥ

Η λειτουργία της ΟΜΑΔΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ για την ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΩΝ ΓΛΥΚΩΝ ΚΑΙ ΕΔΕΣΜΑΤΩΝ της Α.Σ.Ο. Ανηλίου που συνεστήθη με την υπ' αριθ. 37/28-11-98 απόφαση της Γενικής Συνέλευσης σύμφωνα με το άρθρο 35 του Καταστατικού ρυθμίζεται από τις διατάξεις του παρόντος Κανονισμού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α

Άρθρο 1^ο

ΣΚΟΠΟΣ

Σκοπός της Ο.Γ. είναι α) η παρασκευή – συσκευασία Παραδοσιακών Γλυκών και Μαρμελάδων στις εγκαταστάσεις του Α.Σ. Ανηλίου. β) η Παρασκευή σπιτικών φαγητών και διαφόρων εδεσμάτων.

Άρθρο 2^ο

ΔΙΑΡΚΕΙΑ

Η διάρκεια λειτουργίας της Ο.Γ είναι απεριόριστος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β

Άρθρο 3^ο

ΜΕΛΗ – ΕΓΓΡΑΦΗ

Μέλη της Ο.Γ. είναι Γυναίκες – μέλη της Α.Σ.Ο. Ανηλίου και είναι κατά κύριο επάγγελμα αγρότισσες. Η εγγραφή νέων μελών – πέραν των ιδρυτικών – γίνεται με αίτηση προς την Ο.Γ. και αποφασίζεται από την Συνέλευση της Ο.Γ. πριν την έναρξη της εμπορικής περιόδου ήτοι πριν την 30 Ιουνίου.

Οι εγγραφές νέων μελών γίνονται ανάλογα με τις πραγματικές προβλεπόμενες ανάγκες απασχόλησης της Βιοτεχνίας.

Κάθε μέλος αναλαμβάνει την υποχρέωση παραμονής στην Ο.Γ. για ελάχιστη περίοδο (5) πέντε ετών.

Άρθρο 4^ο

ΜΕΛΗ – ΑΠΟΧΩΡΗΣΗ – ΔΙΑΓΡΑΦΗ

Είναι δυνατή η αποχώρηση μελών ύστερα από σχετική αίτηση προς την Γ.Σ. της Ο.Γ. μετά παρέλευση 5ετίας .

Πρόωρη αποχώρηση είναι πάντοτε δυνατή αν συντρέχει σπουδαίος λόγος και αποφασίζεται μόνο από την Συνέλευση της Ο.Γ.

Η απώλεια των απαιτούμενων για την εγγραφή προσώπων αποτελεί λόγο διαγραφής . Αρμόδιο όργανο για την διοργάνωση είναι μόνο η Συνέλευση της Ο.Γ.

Το μέλος που με οποιοδήποτε τρόπο αποχωρεί από την Ο.Γ. δεν μπορεί να ζητήσει την εκκαθάρισή της , ούτε έχει καμμία απαίτηση η αξίωση πάνω στην περιουσία της .

Δικαιούται μόνο την επιστροφή της μερίδας της που κατεβλήθη αφού αφαιρεθούν οι ζημίες των προηγούμενων χρήσεων του Δ.Σ. δικαίωμα επανεγγραφής έχουν μετά από (3) τρία χρόνια .

Η απόδοση της μερίδας γίνεται σε ένα χρόνο από την ημερομηνία που έχασε την ιδιότητα του μέλους .

Για αδικαιολόγητες αποχωρήσεις πριν την λήξη της πενταετίας επιβάλλονται κυρώσεις με απόφαση της Συνέλευσης και οι οποίες θα είναι τουλάχιστον ίσες με το 10% της αμοιβής του κατά την προηγούμενη εμπορική περίοδο .

Άρθρο 5^ο

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

Τα μέλη της Ο.Γ. έχουν το δικαίωμα της απασχόλησης στις εργασίες της Ο.Γ. και την συμμετοχή της στα οικονομικά

αποτελέσματα της Ο.Γ. ανάλογα με τον χρόνο απασχόλησής των κατά την διάρκεια κάθε εμπορικής περιόδου .

Έχουν το δικαίωμα μιας ψήφου στις αποφάσεις της Γ.Σ. και δικαίωμα συμμετοχής στα όργανα της Ο.Γ.

Τα κωλύματα που αναφέρονται στον Νόμο περί ΑΣΟ ισχύουν και για τα μέλη της Ο.Γ.

Άρθρο 6^{ον}

ΜΕΛΗ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

Τα μέλη της Ο.Γ. έχουν υποχρέωση να τηρούν τις διατάξεις του παρόντος κανονισμού καθώς και των αποφάσεων των οργάνων της Ο.Γ. και του Συνεταιρισμού .

Τα μέλη υποχρεούνται να προσφέρουν τις υπηρεσίες των στις εργασίες της Ο.Γ. σύμφωνα με το πρόγραμμα απασχόλησης που καταρτίζει η Δ.Ε. εκτός αν συντρέχει σπουδαίος λόγος (εγκυμοσύνη , μητέρα μικρών, κυρίως υγείας) που το δηλώνει στην Δ.Ε. και απαλλάσσεται της υποχρέωσης προσφοράς υπηρεσίας για όσο διάστημα κρίνεται σκόπιμο .

Σε περίπτωση που μέλος απουσιάσει αδικαιολόγητα και χωρίς προειδοποίηση για δυο συνεχείς προγραμματισμένες ημέρες απασχόλησης δεν έχει δικαίωμα απασχόλησης για (2) μήνες .

Άρθρο 7^{ον}

ΟΡΓΑΝΑ Ο.Γ.

Τα όργανα της Ο.Γ είναι η Γενική Συνέλευση , η Διαχειριστική Επιτροπή και η Ελεγκτική Επιτροπή .

Άρθρο 8^{ον}

Η Γενική Συνέλευση της Ο.Γ. είναι το ανώτατο όργανο και αποτελείται από τα μέλη της Ο.Γ.

Συγκαλείται και λειτουργεί σύμφωνα με τις διατάξεις του Νόμου και του Καταστατικού του Δ.Σ.

Αρμοδιότητα για τη σύγκληση της Γ.Σ. έχει η Διαχειριστική Επιτροπή. Η Γ.Σ. εγκρίνει τον κανονισμό και την τροποποίησή του. Εκλέγει την Δ.Ε. την Ε.Ε. και τους αντιπροσώπους στην ΕΟΠ. Αποφασίζει για την εγγραφή νέων μελών και επιβάλλει κυρώσεις στα μέλη της για παραβάσεις του κανονισμού αυτού.

Άρθρο 9^ο

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ (Δ.Ε.)

Η Δ.Ε. της Ο.Γ. αποτελείται από πέντε μέλη (5).

Έργο της είναι η διεξαγωγή των εργασιών της όπως το πρόγραμμα παραγωγής-απασχόλησης- παρουσιάσεις – σύμφωνα με τις αποφάσεις του Δ.Σ. της ΑΣΟ που έχει και την ευθύνη της διαχείρισης των παραγομένων προϊόντων.

Οι αποφάσεις της Δ.Ε. παίρνονται με απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των παρευρισκόμενων μελών.

Τα μέλη του Δ.Ε. εκλέγουν μεταξύ τους τον πρόεδρο, τον αναπληρωτή και τον ταμία.

Ο πρόεδρος εκπροσωπεί την Δ.Ε. και την Ο.Γ. συγκαλεί και προεδρεύει των συνεδριάσεων της Δ.Ε.

Η θητεία των μελών της Δ.Ε. είναι δύο χρόνια.

Σε περίπτωση που για οποιονδήποτε λόγο δεν έχει εκλεγεί Δ.Ε. τότε τα καθήκοντα αυτής εκτελεί το Δ.Σ. της ΑΣΟ Ανηλίου.

Άρθρο 10^ο

ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ (Ε.Ε.)

Η Ε.Ε. αποτελείται από (3) τρία μέλη.

Έργο της είναι η παρακολούθηση του έργου της Δ.Ε. Εκλέγουν μεταξύ τους τον προϊστάμενο και τον Αναπληρωτή. Ο

Προϊστάμενος συγκαλεί την Ε.Ε. και προεδρεύει των συνεδριάσεων .

Η θητεία των μελών της Δ.Ε. είναι διετής .

Άρθρο 11^{ον}

ΕΚΤΕΛΕΣΗ - ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Οι αποφάσεις των οργάνων της Ο.Γ. εκτελούνται χωρίς να απαιτείται επικύρωσή τους από οποιοδήποτε άλλο όργανο του Συν/σμού .

Κοινοποιούνται ομοίως στο Δ.Σ. του Συν/σμού.

Άρθρο 12^{ον}

Κάθε μέλος συμμετέχει στην Ο.Γ. υποχρεωτικά με μια μόνο μερίδα .

Η μερίδα ορίζεται στις 30.000 και καταβάλλεται όπως ορίζει η Γενική Συνέλευση.

Η πληρωμή του ωρομισθίου απασχόλησης καθορίζεται σύμφωνα με το ημερομίσθιο του ανειδίκευτου εργάτη που ισχύει κάθε φορά .

Από το καθαρό πλεόνασμα της δραστηριότητας αφού αφαιρεθούν τα τακτικά αποθεματικά το υπόλοιπο διανέμεται στα μέλη της Ο.Π. και σε ποσοστό 60% ανάλογα με τις ώρες απασχόλησης του κάθε μέλους .

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ

Άρθρο 14^{ον}

ΒΙΒΛΙΑ

Η Ο.Γ. τηρεί :

1. Μητρώο μελών
2. Βιβλίο πρακτικών Γ.Σ.
3. Βιβλίο πρακτικών Δ.Ε

4. Βιβλίο πρακτικών Ε.Ε
5. Καρτέλες απασχόλησης κατά μέλος
6. Ημερολόγιο Εργασιών

Άρθρο 15^{ον}

ΔΙΑΛΥΣΗ Ο.Γ.

Η διάλυση της Ο.Γ. αποφασίζεται από την Γ.Σ. του Συν/σμού.

Λόγοι διάλυσης είναι η αδράνεια πέραν του τριμήνου και η απροθυμία προσφοράς εργασίας από μέρος των μελών της Ο.Γ. ή η μείωση των μελών κατά των (5) πέντε ετών. Την εκμετάλλευση μετά την διάλυση αναλαμβάνει εξ' ολοκλήρου ο Συν/σμός .

Άρθρο 16^{ον}

ΙΣΧΥΣ ΤΟΥ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ

Ο Κανονισμός αυτός που αποτελείται από 16 άρθρα εγκρίνεται από την Συνέλευση 1/2-6-99 των ιδρυτικών μελών της Ο.Γ. και τίθεται σε εφαρμογή από σήμερα 2/6/1999.

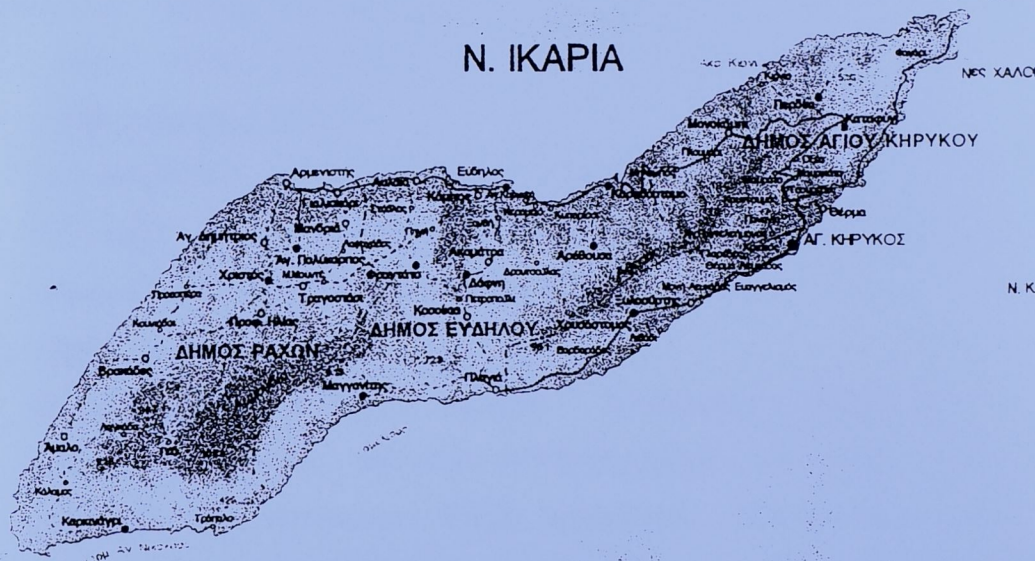
Η γυναίκα από τη γέννηση του κόσμου δουλεύει μέσα και έξω από το σπίτι ενώ ο άντρας μόνον έξω από το σπίτι .

Σταθερή στη φύση και θέλησή της για μια συμμετοχή στη δημιουργία του κόσμου, άλλοτε εμποδισμένη και άλλοτε ενθαρρυσμένη προχωρεί, χωρίς να σταματά για να κοιτάξει πίσω τα άσχημα του παρελθόντος .

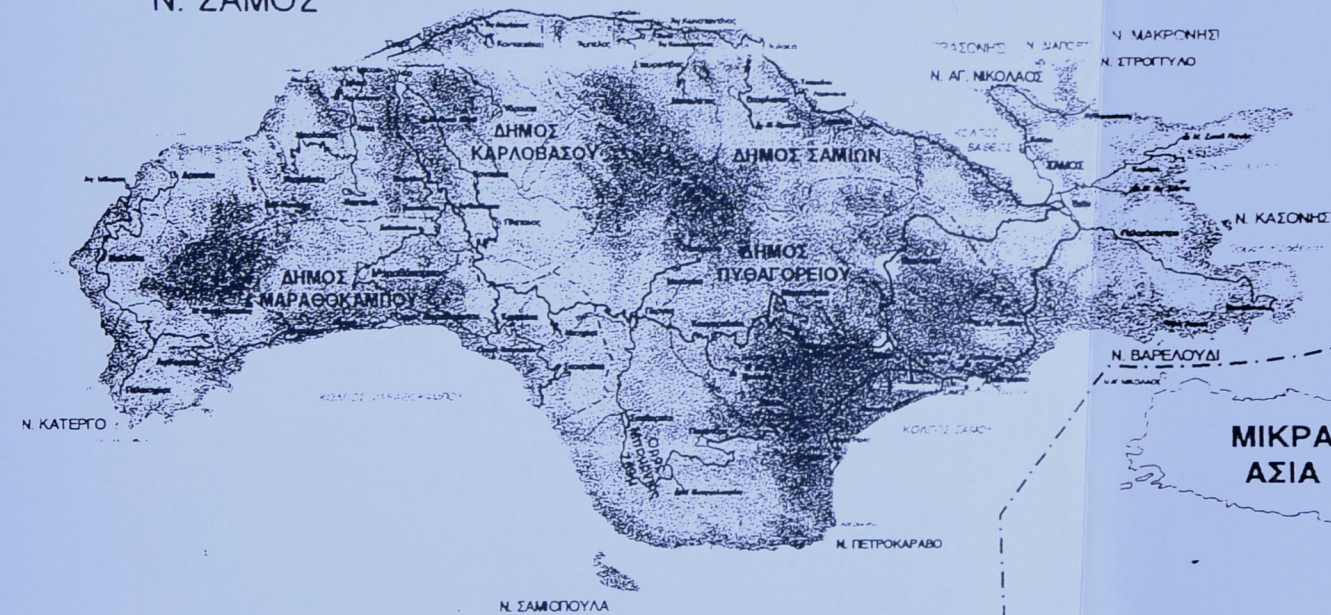
Προχωρεί και οραματίζεται έναν καινούργιο κόσμο για τα παιδιά της , διαφορετικό απ' αυτόν που έζησε η ίδια .

ΝΟΜΟΣ ΣΑΜΟΥ

Ν. ΙΚΑΡΙΑ

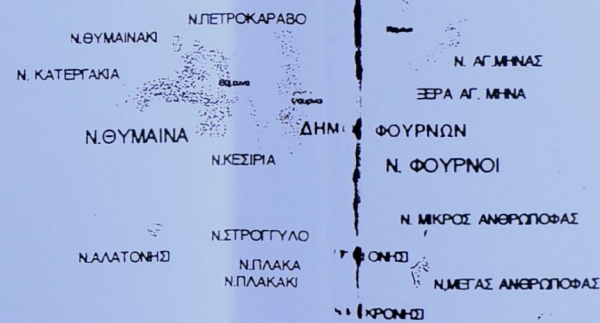

Ν. ΣΑΜΟΣ

ΜΙΚΡΑ ΑΣΙΑ

Ν. ΚΟΡΙΣΕΟΙ

Ν. ΑΓΑΘΟΝΗΣΙ

ΝΟΜΟΣ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ

NΟΜΟΣ ΣΑΜΟΥ : Ένα γριγρί από νησιά

Από ψηλά η θέα των νησιών είναι μαγευτική. Μοιάζουν με στόλο από γριγρί που βγήκαν να ψαρέψουν στο Αιγαίο . Μπροστά η Σάμος , πίσω η μακρόσχημη Ικαρία και από κοντά οι Φούρνοι , η Θύμαινα , ο Άγιος Μηνάς, το Αλατονήσι, ο Μεγάλος Ανθρωποφαγός κλπ.

Τα νησιά αυτά συγκροτούν το νομό Σάμου που χωρίζεται :

1. Στην επαρχία Σάμου :

Περιλαμβάνει τα νησιά Σάμο και Σαμιοπούλα. Έχει έκταση 477 τ.χιλ και πληθυσμό 35.437 κατοίκους. Αποτελείται από 4 Δήμους 35 Δημοτικά Διαμερίσματα .

2. Στην επαρχία Ικαρίας :

Περιλαμβάνει τα νησιά Ικαρία , Φούρνους , Θύμαινα, Άγιο Μηνά, Αλατονήσι, Μεγάλο Ανθρωποφάγο κλπ . Έχει έκταση 255 τ.χιλ. και πληθυσμό 8.926 κατοίκους . Αποτελείται από 4 Δήμους και 12 Δημοτικά Διαμερίσματα. Το έδαφος της Ικαρίας είναι ορεινό και οι δυνατοί άνεμοι δεν επιτρέπουν την καλλιέργεια της γης . Η ναυτιλία, η αλιεία , οι μικροκαλλιέργειες και το τουρισμός συμπληρώνουν το εισόδημα των κατοίκων . Επίσης στην Ικαρία βρίσκονται οι φημισμένες Ιαματικές πηγές που τις επισκέπτονται χιλιάδες ασθενείς κάθε χρόνο .

Από τα άλλα νησιά μόνο οι Φούρνοι και η Θύμαινα με έκταση 30 τ.χιλ. είναι κατοικημένα . Τα νησιά αυτά διαθέτουν αξιόλογο αλιευτικό στόλο και τροφοδοτούν την αγορά της Αθήνας με άφθονα ψάρια .

I. Η Σάμος το καταπράσινο Νησί του Αιγαίου

Σε αντίθεση με τα γειτονικά νησιά, η Σάμος ξεχωρίζει για τη ζωηρή βλάστηση και καλύπτει ολόκληρη σχεδόν την έκτασή της. Το γεγονός αυτό οφείλεται κατά κύριο λόγο στα γόνιμα εδάφη της και στα νερά που υπάρχουν στις περισσότερες περιοχές του νησιού. Γι' αυτό και η Σάμος έχει τη φήμη του πιο κατάφυτου και γόνιμου νησιού στο Αιγαίο και σίγουρα είναι ένα από τα πιο πράσινα νησιά της Ελλάδας. Η πυκνή βλάστηση ξεκινάει δίπλα από τη θάλασσα και φτάνει μέχρι τις κορφές των βουνών. Οι ελαιώνες στα χαμηλά και οι πευκίωνες παντού μέχρι τα χίλια μέτρα υψόμετρο καταλαμβάνουν την περισσότερη έκταση. Καλύπτουν σχεδόν το μισό νησί. Οι θάμνοι, οι βοσκότοποι και τα κάθε λογής φρύγανα καταλαμβάνουν το 40% του εδάφους της Σάμου. Το υπόλοιπο 10% είναι καλλιέργειες αμπελώνων, ελιάς, οπωροφόρων δένδρων και κηπευτικών.

Η Σάμος είναι τόπος γεωργών. Στη γεωργία στήριξε την ύπαρξή της και με τη γεωργία συνέδεσε την ιστορία της. Οι κάτοικοί της μετά τον εποικισμό και μέχρι τον πόλεμο του 1940 για 400 χρόνια τουλάχιστον ασχολήθηκαν αποκλειστικά με την καλλιέργεια της γης. Τα γεωργικά προϊόντα της Σάμου – με πρώτο και καλύτερο το κρασί – έφτανε και συνεχίζει να φτάνει στα μεγάλα λιμάνια της Μεσογείου προσφέροντας ικανοποιητικό εισόδημα στους ντόπιους. Από τα βασικά προϊόντα του νησιού είναι και το λάδι. Κάθε γεωργικό νοικοκυριό φρόντιζε και για τα «μαγειρέματα» τα όσπρια δηλαδή που συμπληρώνουν απαραίτητα τη διατροφή του.

Κάθε σπίτι είχε και τον κήπο του όπου η νοικοκυρά καλλιεργούσε τα κηπευτικά και κάλυπτε τις ανάγκες της οικογένειας ολόκληρο το χρόνο.

Περιοδική ήταν και η καλλιέργεια του καπνού. Ξεκίνησε την δεκαετία του 1860 και μέχρι τον 1970 ενίσχυσε σημαντικά την τοπική οικονομία . Σε μικρή έκταση καλλιεργούνται όπως και στο παρελθόν, διάφορα οπωροφόρα δένδρα για τις ανάγκες των νοικοκυριών. Στις παραγωγικές δραστηριότητες του νησιού πρέπει να συμπεριλάβουμε και τη μελισσοκομία. Σε άμεση σχέση με τη γεωργία βρίσκεται και η κτηνοτροφία η οποία σήμερα είναι λιγοστή .

Η αμπελοκαλλιέργεια στη Σάμο ήταν τόσο διαδεδομένη ώστε ένας περιηγητής γύρω στα 1841 όταν επισκέφθηκε το νησί αντίκρισε έναν απέραντο αμπελώνα . Το Σαμιώτικο κρασί έγινε περιζήτητο . Το 1934 έγινε με νόμο η Ένωση Οινοποιητικών Συνεταιρισμών Σάμου (ΕΟΣΣ) και χτίστηκαν δυο μεγάλα οινοποιεία στο Μαλαγάρι και στο Λιμάνι του Καρλοβάσου. Η Ε.Ο.Σ.Σάμου είναι κατά κύριο λόγο εξαγωγική οινοποιία αφού εξάγει το 75% της παραγωγής στο εξωτερικό . Η βασική αγορά Σαμιώτικου μοςχάτου είναι η Γαλλία που απορροφά περισσότερα από 4.500.000 λίτρα το χρόνο. Άλλες χώρες στις οποίες εισάγεται είναι η Γερμανία , Ολλανδία, Βέλγιο, Σουηδία, Αυστρία , Αγγλία , Ισπανία, Ιταλία, Ελβετία , ΗΠΑ, Καναδάς , Αυστραλία , Ιαπωνία .

Ο μέσος όρος της ετήσιας παραγωγής κρασιού ανέρχεται σε 8 – 9 εκατομμύρια λίτρα διαφόρων τύπων. Από αυτό το 80% έχει από το 1970 νομοθετικά κατοχυρωμένη ονομασία προέλευσης «ΣΑΜΟΣ» .

II. Η Σάμος σήμερα

Σήμερα τα καλοκαίρια η Σάμος γέμιζε από Έλληνες και ξένους τουρίστες . Τους συναντάμε να λιάζονται στις παραλίες , να περπατούν στα βουνά, να περιφέρονται στα μουσεία και στους αρχαιολογικούς χώρους, να κυκλοφορούν με

νοικιασμένα μηχανάκια και αυτοκίνητα στους πιο απόμερους δρόμους , να γευματίζουν στα εστιατόρια , να γλεντούν στα κέντρα διασκέδασης , να περιμένουν υπομονετικά στο αεροδρόμιο και στις αποβάθρες των λιμανιών. Έρχονται μέρες μέσα στον Ιούλιο και τον Αύγουστο , που η Ελληνική γλώσσα σε τουριστικά κέντρα όπως το Πυθαγόρειο , το Κοκκάρι , το Βαθύ, ο Όρμος και ο Κάμπος Μαραθοκάμπου και το Ηραίου έρχεται σε δεύτερη μοίρα σε σχέση με την Αγγλική, τη Γερμανική και τις Σκανδιναβικές. Την περίοδο αυτή, ο πληθυσμός του νησιού διπλασιάζεται. Η τουριστική περίοδος αρχίζει την άνοιξη. Οι πρώτοι τουρίστες εμφανίζονται τον Μάρτη μαζί με τα χελιδόνια . Πληθαίνουν σταδιακά μέχρι τον Αύγουστο και ύστερα σιγά – σιγά λιγοστεύουν. Οι οργανωμένοι τουρίστες φεύγουν για τις πατρίδες τους τις τελευταίες μέρες του Οκτώβρη . Το χειμώνα ελάχιστοι απ' αυτούς επισκέπτονται το νησί. Όλη αυτή, η κάθοδος των Ευρωπαίων στη Σάμο γίνεται με σκοπό την αλλαγή στο τρόπο ζωής τους με ελάχιστες διακοπές , μπάνιο , διασκέδαση, γνωριμία, ξενάγηση σε αρχαιολογικούς χώρους και ανάπαυση. Παλιά δεν έρχονταν τουρίστες στη Σάμο. Τους ελάχιστους επισκέπτες που έρχονταν να γνωρίσουν τα αρχαία και τους ανθρώπους του νησιού τους έλεγαν περιηγητές . Ωστόσο ποτέ δεν έλειψαν καλά τους προηγούμενους αιώνες , οι επώνυμοι επισκέπτες , περιηγητές και ζωγράφοι, που έγραψαν ή χαρτογράφησαν τη Σάμο και τα άλλα νησιά του Αιγαίου.

Η ανάπτυξη του τουρισμού στη Σάμο, είναι αποτέλεσμα πολλών παραγόντων. Ένας από τους πιο παλιούς είναι η καλύτερευση της συγκοινωνίας . Όσο τα μεταφορικά μέσα βελτιώνονται και οι κίνδυνοι εξέλπιν , τόσο πλήθαιναν τα ταξίδια των ανθρώπων. Ένας άλλος είναι το ίδιο το νησί. Η θέση του, η ιστορία του, τα αξιοθέατά του, οι ηλιόλουστες

μέρες του, η υποδομή, η οργάνωση που υπάρχει για την παροχή όλων των διευκολύνσεων που χρειάζονται οι τουρίστες . Ένας τρίτος παράγοντας είναι η οικονομική ευχέρεια μερικών λαών να ταξιδεύουν και ένας τελευταίος το κέρδος που αποκομίζουν κάποιοι από την μετακίνηση των τουριστών .

Όπως εξελίσσονται τα πράγματα σήμερα, οι τουρίστες και ο τουρισμός είναι το οικονομικό παρόν και καλά πάσα πιθανότητα το γενικότερο μέλλον της Σάμου. Αν εξαιρέσουμε την περίοδο της αμπελοκαλλιέργειας ποτέ άλλου οι κάτοικοι του νησιού δεν είχαν ασχοληθεί τόσο μαζικά με κάποιο αναπτυξιακό τομέα όπως ο τουρισμός και τα συναφή επαγγέλματα . Οι θέσεις εργασίας που δημιουργήθηκαν και δημιουργούνται κάθε μέρα τα τελευταία 25 – 30 χρόνια περιόρισαν την μείωση του πληθυσμού από την αστυφιλία και τη μετανάστευση . Βοήθησαν τους νέους να βρουν δουλειές και να παραμείνουν μόνιμα στο νησί. Ήδη από την απογραφή του 1981 φαίνεται ότι ο πληθυσμός της Σάμου ανακάμπτει.

Τελευταία η οικονομία της Σάμου έχει ανεβάσει τους δείκτες της ψηλά, γιατί ο τουρισμός επιτρέπει στο κράτος , στις δημόσιες επιχειρήσεις και στους ιδιώτες ν' αναπτύξουν διάφορες κερδοφόρες δραστηριότητες .

Η αποκλειστική όμως εξάρτηση των κατοίκων από τον τουρισμό κρύβει κινδύνους . Οι άνθρωποι έχουν αλλάξει . Είναι πιο κουρασμένοι τα καλοκαίρια και πιο μόνοι τους χειμώνες. Έχουν δεχθεί επιρροές και τρόπους που μέχρι πριν από λίγα χρόνια ήταν άγνωστοι στη καθημερινή ζωή τους . Το γρήγορο κέρδος είναι χαρακτηριστικό που καθορίζει τη συμπεριφορά , τους σκοπούς και τους προσανατολισμούς τους . Πολλές φορές ο πολιτισμός και η παράδοση αλλοιώνονται , χωρίς να μπορούν να αναδειχθούν μηχανισμοί αντίστασης που θα κρατήσουν σε ισορροπία το παλιό που φεύγει και το καινούργιο που έρχεται

τόσο γρήγορα και δυναμικά. Ο τουρισμός είναι ένα χρυσό νόμισμα με δύο όψεις, αλλά που χωρίς αυτό η Σάμος δεν θα μπορούσε να κοιτάξει αισιόδοξα το μέλλον.

Από τις αρχές του 1960 μέχρι σήμερα χτίζονται πολλά ξενοδοχεία για να εξυπηρετούν τους τουρίστες. Σε ορισμένες περιπτώσεις τα νέα οικοδομήματα δεν ταιριάζουν με το περιβάλλον. Στο βωμό της τουριστικής ανάπτυξης θυσιάστηκαν πολλά. Οι παραλιακοί οικισμοί αλλοιώνονται και μαζί τους αλλοιώνονται οι άνθρωποι. Εγκαταλείπονται έθιμα και παραδόσεις ή γίνονται εμπόρευμα που πουλιέται στους τουρίστες. Η εξέλιξη αυτή έχει πολλά θετικά αλλά και πολλά αρνητικά. Επειδή υπάρχει ο φόβος να αλλοιωθεί ανεπανόρθωτα η παράδοσή μας ή να μην εξελιχθεί ομαλά, πολλοί νέοι στη δεκαετία του 1980 ίδρυσαν συλλόγους πολιτιστικούς για να κρατήσουν όσα στοιχεία της παράδοσης μπορούσαν να ξαναζωντανέψουν αλλά και να προβάλουν τα έργα και τις αξίες του σύγχρονου ελληνικού πολιτισμού.

Η προσήλωση στην τουριστική ανάπτυξη δημιούργησε την ανάγκη να γίνουν μεγάλοι δρόμοι, πιο ασφαλείς, να φτιαχτούν μεγαλύτερα λιμάνια, να αναπτυχθούν οι συγκοινωνίες και οι επικοινωνίες. Όμως η απασχόληση με τα τουριστικά επαγγέλματα απομάκρυνε πολλούς Σαμιώτες από την ύπαιθρο. Πολλά αμπέλια ή άλλα καλλιεργημένα χωράφια εγκαταλείφθηκαν και μετατράπησαν σε δάση.

Μια μορφή τουρισμού που έχει αναπτυχθεί τα τελευταία χρόνια σε ολόκληρο το νομό είναι ο Αγροτουρισμός. Το πρόγραμμα παρέχει ενισχύσεις στους γεωργούς για την πραγματοποίηση αγροτουριστικών και αγροβιοτεχνικών δραστηριοτήτων στη γεωργική τους εκμετάλλευση με σκοπό να συμβάλλει στην αύξηση του εισοδήματος τους και στην ανάπτυξη της περιοχής.

Παραθέτουμε πίνακα με ονόματα δικαιούχων που κατασκεύασαν αγροτουριστικά καταλύματα και αγροβιοτεχνίες στα πλαίσια του Καν. 2328/91 , 950/97.

III. Πίνακες Δικαιούχων Καν. 2328/91 και 950/97

(1) α/α	(2) Ετώνυμο	(3) Όνομα	(4) Πατρώνυμο	(5) Διεύθυνση	(6) Τηλέφωνο	(7) Περιοχή	(8) Είδος Ετένδωσης	Ποσό Ετένδωσης
1)	Σπυρίδωνος	Αγγελία	Ιωάννης	Κουμαίτικα Σάμου		Ορεινή	Βιοτεχνικό	4.000.000
2)	Χρήστου	Εμμανουήλ	Γεώργιος	Πλάτανος Σάμου		Ορεινή	Βιοτεχνικό	1.720.000
3)	Καμινιώτης	Δημήτριος	Κυριάκος	Βουλιάστες Σάμου		Ορεινή	Τουριστ.καταλ.	4.000.000
4)	Πυργιώτου	Βασίλεια	Νικόλαος	Μύλοι Σάμου		Μειονεκτική	-//-	4.000.000
5)	Ζωγράφου	Αιβανίνα	Γεώργιος	Μαγαθόκαμπος Σάμου		Ορεινή	-//-	29.640.000
6)	Καρούτσος	Κωστοτανίνος	Γεώργιος	Ράχες Ικαρίας		-//-	-//-	4.000.000
7)	Σαφρυννικολάου	Σταμάτιος	Γεώργιος	Πλάτανος Σάμου		-//-	-//-	5.000.000
8)	Ρίγλης	Ιωάννης	Δημήτριος	Μαθ/μπος Σάμου		-//-	-//-	4.000.000
9)	Ευγενικός	Σταμάτιος	Εμμανουήλ	Αγ. Κων/νος Σάμου		-//-	-//-	4.000.000
10)	Αγρυγού	Εμμανουήλ	Πέτρος	Καθλόβασι Σάμου		-//-	-//-	12.070.000
11)	Κουντούρης	Χαράλαμπος	Στυλιανός	Άγιος Κήρυκος Ικαρία		-//-	-//-	3.974.000
12)	Τριανταφύλλου	Σταμάτιος	Ιωάννης	Κουμαίτικα Σάμου		-//-	-//-	4.000.000
13)	Κουλουλιάς	Νικόλαος	Γεώργιος	Καθρινάγρι Ικαρίας		-//-	-//-	4.000.000
14)	Καζιμάλης	Παντελής	Ελευθέριος	Αγ. Πολύκαγρος Ικαρίας		-//-	-//-	5.000.000
15)	Κυριακού	Μαρίκα	Εμμανουήλ	Μαγαθόκαμπος Σάμου		-//-	-//-	5.000.000
16)	Περγής	Αντώνιος	Δημήτριος	Άγιος Κήρυκος Ικαρίας		-//-	-//-	5.000.000

17)	Μιχάλανα	Μαρία	Νικόλαος	Άγιος Κων/νος Σάμου	-//-	-//-	5.000.000
18)	Σταθώδης	Γιώργος	Ιωάννης	Παλαίοκαστρο Σάμου	Ορεινή	Τουρ. Κατάλ.	9.000.000
19)	Μακρυγιάννη	Αγγέλα	Νικόλαος	Παλαιόκαστρο Σάμου	-//-	Εστιατόριο	11.078.000
20)	Πέτρος	Ευαγγελία	Νικόλαος	Υδρούσα Σάμου	-//-	Τουρ. Κατάλ.	16.000.000
21)	Σηρίνου	Ελένη	Ευάγγελος	Μαγαθόκαστρο Σάμου	-//-	-//-	15.767.000
22)	Βολακάκη	Ευαγγελία	Βασίλειος	Μαγαθόκαστρο Σάμου	-//-	-//-	14.800.000
23)	Μαστροκωνσταντή	Σταματία	Νικόλαος	Καγλόβασι Σάμου	-//-	-//-	12.000.000
24)	Διακονικόλαου	Ειρήνη	Ευστάθιος	Μαγαθόκαστρο Σάμου	-//-	-//-	14.000.000
25)	Πόθας	Ιωάννης	Αθιστείδης	Κοντακαίικα Σάμου	-//-	-//-	20.127.000
26)	Θάνου	Δήμητρα	Χρυσόστομος	Μαγαθόκαστρο Σάμου	-//-	-//-	18.000.000
27)	Ανδρέου	Αγνύτης	Ανδρέας	Παλαιόκαστρο Σάμου	-//-	-//-	28.776.000
28)	Ασημίνα	Δήμητρα	Νικόλαος	Χώρα Σάμου	Μειονεκτική	-//-	23.000.000
29)	Φιλίππωνη	Χρυσούλα	Ειμμανουήλ	Κοντακαίικα Σάμου	Ορεινή	Τουρ. Κατάλ.	14.320.000
30)	Χίου	Ελισάβετ	Γεώργιος	Μαγ/μπος Σάμου	-//-	-//-	20.625.000
31)	Τζαβετή	Σεβαστιανή	Ειμμανουήλ	Μαγ/μπος Σάμου	-//-	-//-	27.241.000
32)	Αγνύτης	Ιωάννης	Δημήτριος	Καγλόβασι Σάμου	-//-	-//-	29.040.000
33)	Χρησιτίδης	Νικόλαος	Αλέξανδρος	Καγλόβασι Σάμου	-//-	-//-	6.500.000
34)	Γαέζου	Μαρία	Εδισσον	Παλαιόκαστρο Σάμου	-//-	-//-	24.042.500
35)	Τζουόλας	Ελευθέριος	Γεώργιος	Μαγ/μπος Σάμου	-//-	-//-	6.500.000
36)	Διακογεωργίου	Ανδρέας	Παντελής	Καγλόβασι Σάμου	-//-	-//-	6.500.000

37)	Κόκκα	Βασιλική	Ηλιάς	Καθλόβασι Σάμου	-/-	-/-	6.500.000
38)	Κατλαντζή	Ελένη	Νικόλαος	Βουγλιώτες Σάμου	Ορεινή	Τουρ. Κατάλ.	26.155.000
39)	Μακρόγλου	Κων/νος	Ιωάννης	Κουτακαίικα Σάμου	-/-	-/-	14.402.700
40)	Βαμβαδούκας	Κων/νος	Νικόλαος	Παλαιόκαστρο Σάμου	-/-	-/-	36.720.000
41)	Τσακουμάγκου – ααάαη	Αιμιλία	Χαράλαμπος	Καθλόβασι Σάμου	-/-	-/-	27.210.000
42)	Θάνου	Γραμματική	Ιωάννης	Μαθ/μπος Σάμου	-/-	-/-	38.000.000
43)	Τσοκουμάγκου	Παναγιώτα	Ιωάννης	Μαθ/μπος Σάμου	-/-	-/-	28.541.000
44)	Βαλσαμίδης	Ιωάννης	Γεώργιος	Υδρούσσα Σάμου	-/-	-/-	24.685.000
45)	Καρωτάκης	Ειμμανουήλ	Γεώργιος	Κουτακαίικα Σάμου	-/-	-/-	13.060.000
46)	Καζιμάλης	Νικόλαος	Μαρίνος	Άγ. Πολύκαρπος Ικαγίας	-/-	-/-	21.545.000
47)	Πιργιώτου	Δήμητρα	Ελευθέριος	Μύλοι Σάμου	Μειονεκτική	-/-	31.020.000
48)	Αχλαδής	Αντώνιος	Γιώργος	Φούρνοι Ικαγίας	Ορεινή	-/-	24.595.000
49)	Παναγιώτου	Βασίλειος	Παναγιώτης	Φούρνοι Ικαγίας	-/-	-/-	26.450.000
50)	Τσάκαλου	Στέλλα	Σοφιανός	Άγ. Πολύκαρπος Ικαγίας	-/-	-/-	17.100.000
51)	Τζιβανάκης	Ιωάννης	Κων/νος	Βουγλιώτες Σάμου	-/-	-/-	21.120.000
52)	Δαγλή	Ευαγγελία	Δουκάς	Μανωλάδες Σάμου	-/-	Εστιατόριο	8.105.000
53)	Βουλαγίνος	Ειμμανουήλ	Αναστάσιος	Σάμος – Χάμου	-/-	Τουρ. Κατάλ.	16.300.000
54)	Κουτρουτζή	Αναστασία	Χρυσόστομος	Καθλόβασι Σάμου	-/-	-/-	26.545.000
55)	Κληρονόμος	Κων/νος	Αθανάσιος	Κουμαγοδαίοι Σάμου	-/-	-/-	12.996.000
56)	Τσαχάς	Νικόλαος	Ευάγγελος	Άγ. Πολύκαρπος Ικαγίας	-/-	-/-	28.250.000

57)	Παράϊκος	Ηλίας	Ελευθέριος	Ρόγες Ικαρίας	-/-	-/- &εσπιτόγειο	37.360.000
58)	Καλαμπόγιας	Μιχαήλ	Θεολόγος	Περγίδι Ικαρίας	Ορεινή	Τουρ. Κατάλ.	21.010.000
59)	Καρίμαλης	Απόστολος	Φύλιππος	Ύγ. Πολύκαγρος Ικαρίας	-/-	-/-	31.822.000
60)	Ευαγγέλου	Δημήτριος	Εμμανουήλ	Βαθύ Σάμου	-/-	-/-	37.045.000
61)	Σαβρηγιάννη	Κων/να	Γεώργιος	Μαθ/μπος Σάμου	-/-	-/-	40.700.000
62)	Καπανταί	Φλώδα	Νικόλαος	Καρθόβαι Σάμου	-/-	-/-	26.210.000
63)	Αγέλης	Χριστόδουλος	Θεοφάνης	Παλαιόκαστρο Σάμου	-/-	-/-	33.585.000
64)	Σακούτη	Ελευθερία	Βασίλειος	Αγ. Πολύκαγρος Ικαρίας	-/-	-/-	25.000.000
65)	Τεμπέλη	Ευαγγελία	Χαρθάλαμπος	Μοθ/μπος Σάμου	-/-	-/-	40.720.000
66)	Ευσταθίουδάκη	Λεμονιά	Ευθύμιος	Καρθαβόσταμο Ικαρίας	-/-	-/-	30.100.000
67)	Καβιωτάκη	Δέσποινα	Κωνσταντίνος	Βοθύ Σάμου	-/-	-/-	6.000.000
68)	Κάππου	Μουτσώνα	Ιωάννης	Μαθ/μπος Σάμου	-/-	-/-	35.664.000
69)	Βακίδη	Μαρουδιώ	Αλέξιος	Μαθ/μπος Σάμου	-/-	-/-	44.000.000
70)	Χατζηκωνσταντής	Δημοσθένης	Δέκκα Σάμου		-/-	-/-	21.318.000
71)	Μαργαβώνη	Ευαγγελία	Ανδρέας	Κουτακαίικα Σάμου	-/-	Τουρ. Κατάλ.	29.720.000
72)	Κατεβαίνης	Ευάγγελος	Ιωάννης	Καρθόβαι Σάμου	-/-	-/-	24.295.000
73)	Γεγογλή	Παθασκευή	Κωνσταντίνος	Βουθλιώτες Σάμου	-/-	Εσπιτόγειο	22.317.000
74)	. Βούρδα	Πάργα	Εμμανουήλ	Μαθ/μπος Σάμου	-/-	Τουρ. Κατάλ.	37.463.000
75)	Τζούλα	Καλλιόπη	Ιωάννης	Μαθ/μπος Σάμου	-/-	-/-	27.831.000
76)	Τριανταφύλλου	Κυθαρινώ	Δημήτριος	Μαθ/μπος Σάμου	-/-	-/-	44.000.000

77)	Κουλούα	Ειρήνη	Νικόλαος	Καρχινάγχι Ιραδίας	-//-	-//-	30.020.000
78)	Κυριάδης	Στυλιανός	Δημήτριος	Μαθ/μπος Σάμου	Ορεινή	Τουρ. Κατάλ	39.280.000
79)	Χριστοδούλου	Ειμμανουήλ	Ευάγγελος	Αγ. Κλήρυκος Ιραδίας	-//-	-//-	44.000.000
80)	Αξιώτου	Σταμάτιος	Νικηφόρος	Παγώνδα Σάμου	-//-	-//-	43.961.000
81)	Βατούγιος	Στυλιανός	Αγγελής	Καρχινάγχι Σάμου	-//-	-//-	27.390.000
82)	Μολαγάνη	Μαλαματίνα	Χαγίδημος	Μαθ/μπος Σάμου	-//-	-//-	31.963.000
83)	Σαβρηγιάννη	Πετροσφόνη	Σταύρος	Μαθ/μπος Σάμου	-//-	-//-	44.000.000
84)	Χατζηκωνοστανή	Γεωργία	Χριστοδούλος	Υδρούσσα Σάμου	-//-	-//-	36.700.000

Μελλοντική εικόνα της Ελληνικής Γεωργίας – Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων .

Η Ελληνική γεωργία αναμένεται να παρουσιάζει στο χρονικό ορίζοντα της επόμενης 15ετίας , την ακόλουθη εικόνα .

★ Οι γεωργικές εκμεταλλεύσεις θα ανήκουν σε τρεις βασικά κατηγορίες :

- (i) γεωργικές εκμεταλλεύσεις τεχνικο – οικονομικά αποτελεσματικές και εισοδηματικές αυτοδύναμες
- (ii) γεωργικές εκμεταλλεύσεις τεχνικο – οικονομικά από-τελεσματικές αλλά εισοδηματικά μη αυτοδύναμες και
- (iii) εκμεταλλεύσεις που δεν θα είναι ούτε τεχνικο – οικονομικά αποτελεσματικές ούτε εισοδηματικές αυτοδύναμες

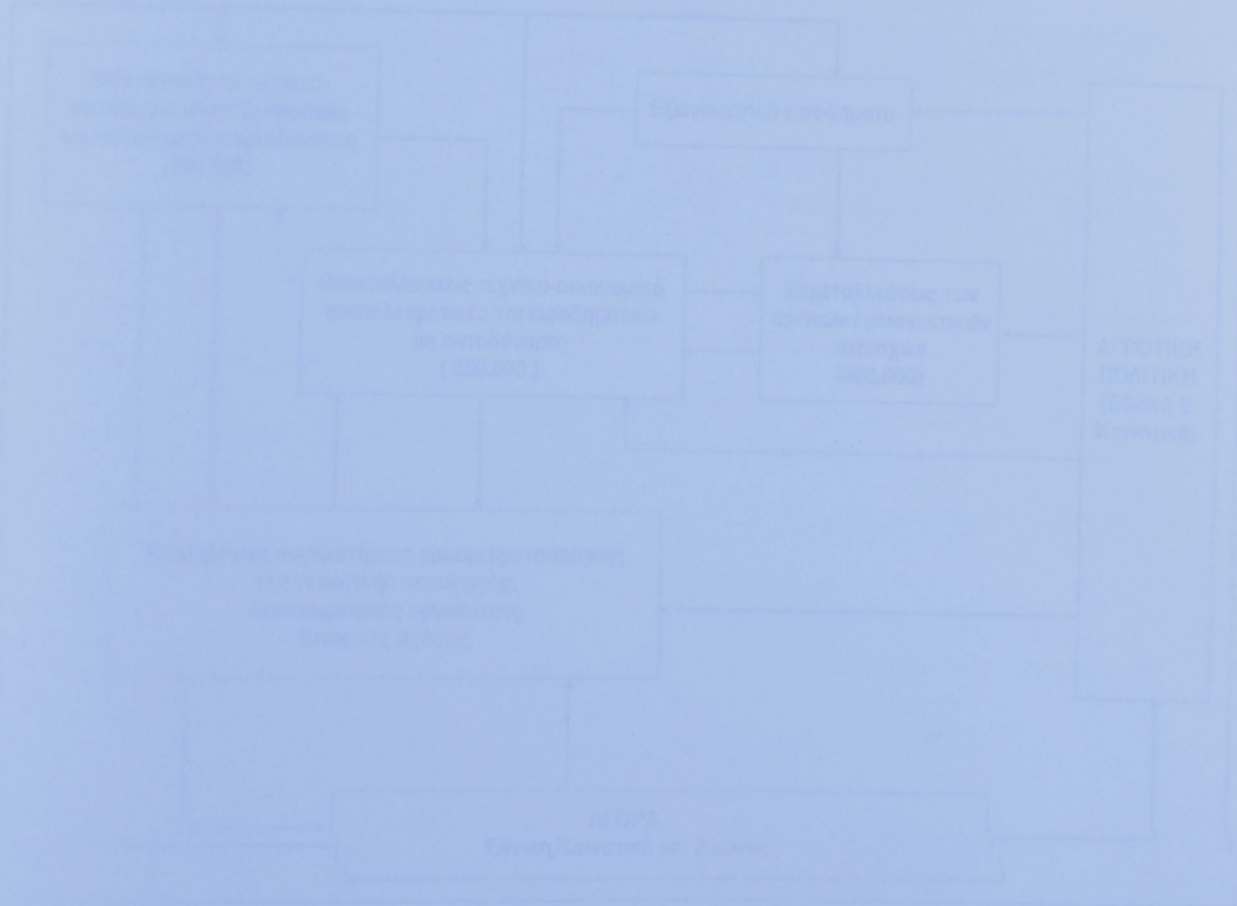
★ Οι εκμεταλλεύσεις των δύο πρώτων κατηγοριών, ο αριθμός των οποίων δεν θα υπερβαίνει τις 450.000 θα έχουν αναπτύξει εταιρικές σχέσεις , μέσω των Συνεταιριστικών Οργανώσεων ή και μέσω των βιομηχανικών συγκροτημάτων εμπορευματοποίησης της παραγωγής ώστε :

- (i) να έχουν άμεση πρόσβαση στη χρησιμοποίηση των νέων τεχνολογιών
- (ii) να παράγουν προσχεδιασμένα ως προς την ποσότητα, την ποιότητα και το χρόνο και
- (iii) να έχουν χρηματοδοτική υποστήριξη μέσω μηχανισμών που στηρίζονται στην οργανωμένη συλλογική δράση .

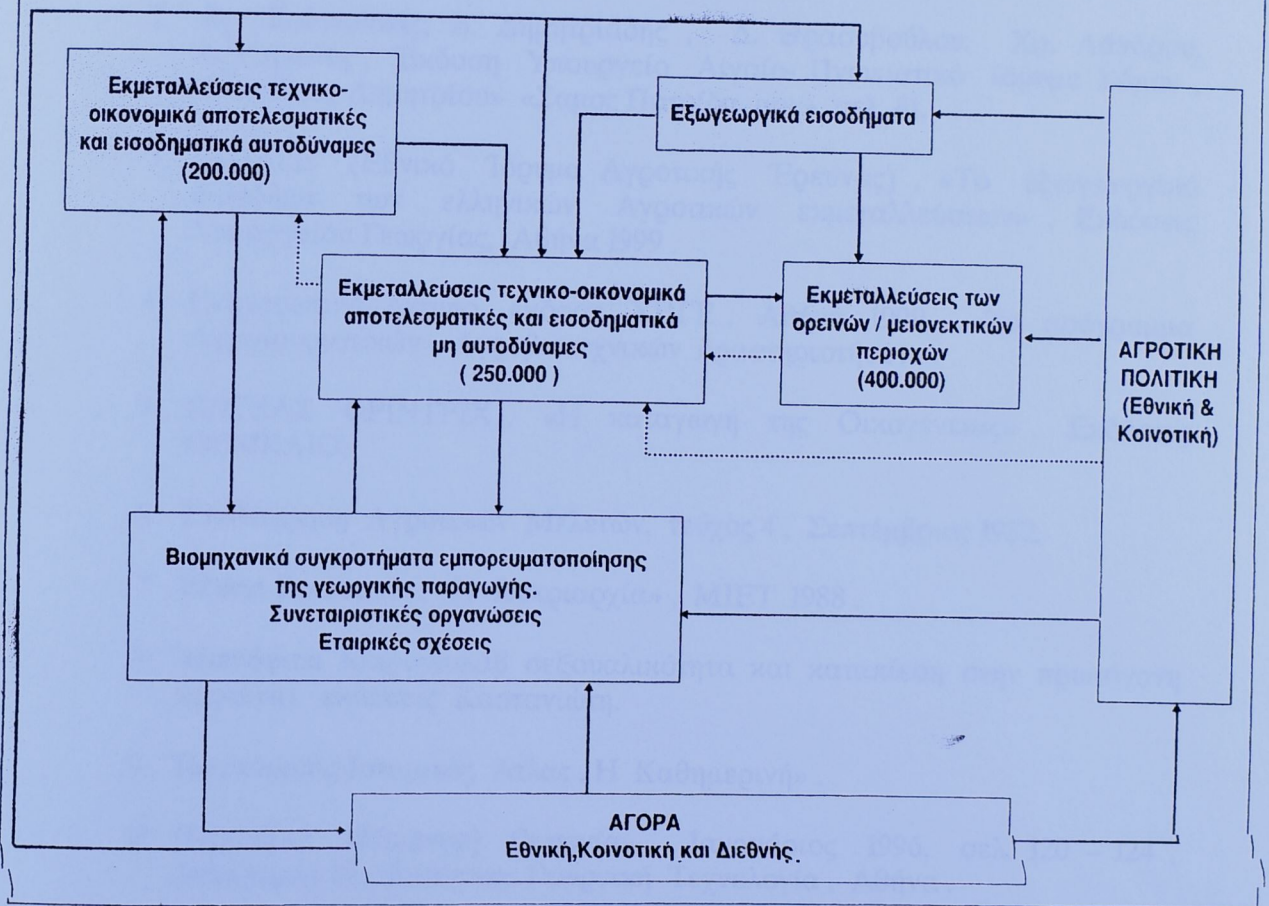
★ Οι εκμεταλλεύσεις της τρίτης κατηγορίας των οποίων ο αριθμός εκτιμάται σε 400.000 θα υποστηρίζονται μέσω των όσων προβλέπονται από την Κοινή Αγροτική Πολιτική στα πλαίσια της κοινωνικής πολιτικής και της πολιτικής για την προστασία των φυσικών πόρων. Οι εκμεταλλεύσεις αυτές δεν

αφορούν μόνο την Ελλάδα . Εκτιμάται ότι το 55% της ωφέλιμης γεωργικής έκτασης της κοινότητας αξιοποιείται από τις εκμεταλλεύσεις αυτής της κατηγορίας . Ο ρόλος τους όσον αφορά την εποίκηση, τη διατήρηση της απασχόλησης , την προστασία της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς είναι απαραίτητος και αναντικατάστατος .

ΔΙΑΚΡΟΝΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΣΤΟ ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΟ ΟΡΙΖΟΝΤΙΟ 2010

ΔΟΜΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΣΤΟ ΧΡΟΝΙΚΟ ΟΡΙΖΟΝΤΑ 2010

βιβλιογραφία

1. Αποστολόπουλος Κ. , Οικιακή Οικονομία Ιστορική και Φιλοσοφική Θεώρηση , Έκδοση Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο , 1999.
2. Αρ. Βουγιούκας, Β. Δημητριάδης , Δ. Θρασυβούλου, Χρ. Λάνδρου, Λ.Ψαραύτη , Έκδοση Υπουργείο Αιγαίο- Πνευματικό ίδρυμα Σάμου , «Νικόλαος Δημητρίου» «Σαμος Πατρίδα μου» σελ. 41.
3. ΕΘΙΑΓΕ (Εθνικό Ίδρυμα Αγροτικής Έρευνας) , «Το εξωγεωργικό εισόδημα των ελληνικών Αγροτικών εκμεταλλεύσεων» , Εκδόσεις Υπουργείου Γεωργίας, Αθήνα 1999 .
4. Ενημερωτικό έντυπο, έκδοση ΥΠΓΕ , Αθήνα 1999 , «Το πρόγραμμα Αγροτουριστικών – Αγροβιοτεχνικών δραστηριοτήτων» .
5. ΕΝΓΕΛΣ ΦΡΙΝΤΡΙΧ , «Η καταγωγή της Οικογένειας» , Εκδόσεις ΘΕΜΕΛΙΟ.
6. Επιθεώρηση Αγροτικών Μελετών, τεύχος 4 , Σεπτέμβριος 1982.
7. Ernest Borneman , «Η Πατριαρχία» , MIET 1988 .
8. Μλινόφσκι Μπρονισλάβ σεξουαλικότητα και καταπίεση στην πρωτόγονη κοινωνία, εκδόσεις Καστανιώτη.
9. Παγκόσμιος Ιστορικός Άτλας , Η Καθημερινή» .
10. Περιοδικό «Ελληνική Γεωργία» , Ιανουάριος 1996, σελ. 120 – 124 , Διάγραμμα 10 , Εκδόσεις Γεωργική Τεχνολογία , Αθήνα .
11. Πρακτικά επιστημονικής Συνάντησης με θέμα «Πολυδραστηριότητα και αγροτική ανάπτυξη» , Αθήνα 1986 .
12. Τακκαρη Ντίνα , «Η γυναίκα από την αρχαιότητα ως την τεχνολογική επανάσταση» , Αθήνα 1984

[illegible]

ΠΤΥ
ΔΗΜ

648.09495

₹699

5379

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Υπερ.Βιβ/κης Χαροκόπειου Παν/μίου.954916

* 7 6 9 9 *

HU

